

Arkivsaknr: 2026/137-1
Sakshandsamar: Kristin Moe
Avdeling: Oppvekst

SAKSFRAMLEGG

Plansak kommunedelplan, barnehage- og skulebruksplan fase 2, tiltak struktur sendt til høyring

Utvalssak	Utval	Møtedato
	Utval for levekår	

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

Kommunedirektøren sine tilrådingar til strukturtiltak for barnehage og skule, inkludert framlegg til justert Forskrift om skulekrinsar for Alver kommune blir sendt til offentlig høyring og ettersyn i minimum seks veker.

Utval for levekår ber om at kommunedirektøren gjennomfører medverknadsprosess og dialogmøte i høyringsperioden, i samsvar med det som er skissert frå administrasjonen si side i saksframlegget.

Saka skal tilbake til politisk handsaming i den politiske møterunden i april, med endeleg vedtak i kommunestyret 30. april 2026.

Vedtaket har heimel i plan- og bygningslova kapittel 11 (§11-14): *Høyring av planforslag*.

Samandrag

Kommunedirektøren legg med dette fram tilrådingar til strukturtiltak i barnehage- og skulesektoren i Alver kommune (fase 2), i tråd med vedteken barnehage- og skulebruksplan og økonomiplan for 2026-2029. Bakgrunnen for saka er vedvarande nedgang i barne- og elevtal, og eit samla innsparingskrav på nær 90 millionar kroner i planperioden.

Analysar viser at kommunen har betydeleg overkapasitet i både barnehagar og skular. Dersom dagens struktur blir vidareført, vil innsparingskravet i hovudsak måtte gjennomførast gjennom reduksjon i bemanning, noko som er vurdert å innebere høg risiko for redusert kvalitet, brot på lovkrav og eit svekka handlingsrom for tidleg innsats og tilpassa

opplæring. Kommunedirektøren vurderer det difor som nødvendig å gjennomføre strukturelle grep.

Tiltaka i fase 2 er avgrensa til endringar som kan gjennomførast på kort sikt og med avgrensa investeringsbehov. Samstundes blir større investeringar og moglegheitsstudie foreslått stoppa eller utsette, som følgje av kommunen sin økonomiske situasjon og venta utvikling i elevtal.

Samla er tiltaka berekna å gi ei innsparing på om lag 28,5 årsverk, tilsvarande om lag 24,2 millionar kroner i årlege driftsutgifter, i tillegg til vesentlege reduserte eller unngåtte investeringskostnader over tid. Det er gjort førebelse vurderingar av konsekvensar for barn og elevar, mellom anna knytt til reisetid, nærmiljø og sosiale forhold. Desse vurderingane vil bli vidareutvikla gjennom høyrings- og medverknadsprosessen.

Kommunedirektøren rår til at saka blir sendt på offentleg høyring og ettersyn, inkludert framlegg til justert forskrift om skulekrinsar, før endeleg politisk handsaming i april 2026.

Punktvis oversikt over tilrådte tiltak

Barnehage

- Sæbø barnehage. Flytte barnehagen inn i eksisterande skulebygg på Sæbø dersom Sæbø skule blir lagt ned, stoppe rehabilitering av noverande barnehage.

Skule – barnetrinn

- Sæbø skule: Leggje ned skulen og overføre elevane til Manger skule.
- Eikanger skule: Leggje ned skulen og overføre elevane til Ostereidet barneskule.
- Seim skule: Leggje ned skulen og overføre elevane til Alversund skule.
- Grasdal skule: Leggje ned skulen og overføre elevar frå Grasdal og Flatøy til Knarvik barneskule.
- Vestbygd skule (barnetrinn): Slå saman barnetrinnet med Rossland skule.

Skule – ungdomstrinn

- Vestbygd skule: Etablere felles ungdomsskule for elevar frå Frekhaug og Rossland.
- Ostereidet: Slå saman barne- og ungdomsskule til ein 1–10-skule.

Tiltak som blir stoppa eller utsette

- Rehabilitering av Sæbø barnehage.
- Planlegging av ny skule på Eikanger/Fyllingsnes.
- Planlegging og prosjektering av ny ungdomsskule på Frekhaug.
- Moglegheitsstudiar for 1–10-skule på Lindås og Manger.

- Tilbygg og større oppgradering av Knarvik ungdomsskule.

Politisk handsaming

Saka blir med vedtak i utval for levekår 27.01.26 sendt til høyring for innspel og medverknad, før den kjem tilbake til politisk handsaming og endeleg avgjerd i april.

Etter gjennomført høyringsperiode og medverknadsprosess blir saka sendt til uttale i Ungdomsråd, Råd for menneske med nedsett funksjonsevne og Utval for levekår samt til innstilling i Formannskapet. Endeleg vedtak i saka blir fatta av kommunestyret 30. april 2026.

Saka gjeld

Kommunestyret vedtok i handsaming av politisk sak 158/2025: Økonomiplan 2026-2029 å auke innsparingane for oppvekst i perioden. Dette for i større grad møte endringane knytt til demografi, i form av redusert barne- og elevtal og lågare ramme frå staten til denne aldersgruppa. Som mange andre kommunar er Alver i den situasjonen at det blir færre barn og unge og fleire eldre i åra som kjem.

Samla sett er det vedtatt å setje i verk innsparingstiltak innafor sektor oppvekst for knappe 90 millionar kroner i økonomiplanperioden.

Saka er også ei oppfølging av vedtak i kommunestyret desember 2022, sak 182/22 – Budsjett 2023 – Økonomiplan 2023-2026, der det vart gjort vedtak om å starte arbeidet med barnehage- og skulebruksplan for Alver kommune.

I perioden desember 2023 til november 2024 vart det jobba med fase 1 av arbeidet med barnehage- og skulebruksplanen, som resulterte i vedtak i kommunestyret 28.11.2024 om å leggje ned Austebygd barnehage, Austebygd skule, Kløvheim skule og Myking skule.

Det er fase 2 av arbeidet med barnehage- og skulebruksplanen som no blir lagt fram for vurdering, og er foreslått sendt til offentleg høyring og ettersyn. Saka er avgrensa til å omhandle struktur barnehage og skule samt justering av skulekrinsar, og byggjer vidare på analysar, vurderingar og innspel som er kome fram i fase 1, nye berekningar i høve til elevtalsutvikling samt den politiske bestillinga om auka innsparing for sektoren av desember 2025.

Link til saksutgreiing, vedlegg og vedtak frå fase 1 som var til handsaming i kommunestyret 24.10.24 følgjer her. [Møte i kommunestyret 24.10.2024](#)

Vedlegg til saka:

- Vurdering av kva som vil vere til det beste for barn og elevar. Vedlegg nr. 1
- Framlegg til justert Forskrift om skulekrinsar Alver kommune. Vedlegg nr. 2
- Høyringsnotat. Vedlegg nr. 3

I saka blir dei ulike tiltaka og berekna innsparingseffekt presentert, saman med ei skildring av moglege konsekvensar dei ulike alternativa vil kunne få for elevar, tilsette og nærmiljø. Dette inkluderer trafikktryggleik, reiseveg og sosiale forhold.

I saka blir også framlegg til nye skulekrinsar presentert. Dette byggjer hovudsakleg på dei strukturendringane som er foreslått i saka. Framlegg til justert forskrift om skulekrinsar følgjer ved saka og er ein del av høyringa.

Saksopplysningar

I det følgjande blir historikk samt planlagt organisering og medverknadsprosess knytt til fase 2 av barnehage- og skulebruksplan for Alver kommune presentert.

Sakshistorikk

Kommunestyret i Alver vedtok *Barnehage- og skulebruksplan Alver kommune 2024* i politisk sak 108/2024. Vedtaket er som følgjer:

Vedtak i Kommunestyret - 24.10.2024:

Endra punkt i tabell 2:

"Flytte Kløvheim skule til Eikanger skule. Det vert ikkje sett av midlar til større bygningsmessige endringar eller nybygg no. Kommunedirektøren får i oppgåve å justera tal i barnehage- og skulebruksplanen som ein konsekvens av dette."

Ny tekst mellom tabell 3 og 4:

"Kommunestyret vedtar å setje i gang arbeid med mogelegheitsstudier og konseptfase i samsvar med tilråding frå kommunedirektøren, og etter oppsett framdriftsplan for fase 2."

Endringar i tabell 4:

"2025-2028: Vurdere 1-10-skule eller ny barneskule på Manger. Moglegheitsstudie. "

"2025-2029: Tilbygg og oppgradering av Knarvik ungdomsskule. "

"2027-2029: Vurdere 1-10-skule på Lindås. Moglegheitsstudie."

Ny rad 4 i tabellen:

"2025-2028: Vurdere ny skule på Eikanger/Fyllingsnes. Moglegheitsstudie."

Nytt avsnitt, til slutt i vedtaket:

"Kommunestyret bed kommunedirektøren om å sikra tomt til ny framtidig skule på Eikanger/Fyllingsnes, og å leggja dette inn i relevante planar."

Tillegg:

Skulens innhald: styrking av praktiske, estetiske og natur fag med naturen som bakgrunn.

Kommunestyret bestiller ei evaluering, gjort av administrasjonen etter 1, 2 og 3 år som ser på økonomiske, pedagogiske og demografiske konsekvenser av strukturendringane

Administrasjonen set igang eit prosjekt som ser på korleis ein kan lettare og raskare enn no kan etablere "Inn på tunet" tilbod, og om tilbod etter same lest kan etablerast med andre næringar enn landbruket.

Det skal gjennomførast ein omregulering av arealformålet for dei tomtane der barnehage- og skuleverksemd blir avvikla i.h.t til vedtatt barnehage- og skulebruksplan.

Det skal gjennomførast ein moglegheitsstudie om bygningsmassen kan nyttast til andre offentlege føremål

Kommunestyret fatta endeleg vedtak i saka 28.11.24, og vedtok å leggje ned Austebygd barnehage samt Austebygd, Kløvheim og Myking skular. I tillegg vart det lagt til følgjande tilføyning i vedtaket frå 24.10.25:

Vedtak i Kommunestyret - 28.11.2024:

Vedtak frå kommunestyret 24.10.2024 er oppretthalde med følgjande endring:

Fjerne "på eksisterande tomt" i tabell 4, i relasjon til Manger og Lindås skular.

Om gjennomføring av høyringa og politisk sakshandsaming

Tiltaka som er fremja i denne saka er knytt til strukturendringar for kommunale barnehagar og skular. Administrasjonen har utarbeida eit kortfatta høyringsnotat som følgjer ved den politiske saka og blir sendt til høyringsinstansar dersom det blir fatta vedtak om å gjennomføre høyringa. Høyringsperioden er sett til 28.01.26-15.03.26. Det blir gjennomført dialogmøte med innbyggjarane i byrjinga av februar. Detaljane for dette er presentert i høyringsnotatet.

Relevante partar som skal ha høve til å uttale seg i ei sak om strukturendring barnehage og skule er foreldre, elevar, tilsette, organisasjonar og innbyggjarar/andre brukarar av bygget. Informasjon om høyringa er planlagt å sendast til barnehagane og skulane med oppmoding om å ta saka opp til vurdering i foreldreutval, samarbeidsutval, skulemiljøutval og elevråd. I tillegg vil lag og organisasjonar som er direkte brukarar av bygga få høyringa tilsendt, samt at høyringa blir kunngjort på heimesida til kommunen og i lokalavisene.

Det er vedlagt saka eit eige dokument med vurdering av kva som vil vere til det beste for barn og elevar. Vurderinga er utarbeida av administrasjonen saman med barn og unge sin talsperson i Alver kommune. Det er nødvendig å få inn barna si stemme og medverknad frå fleire grupper før vi kan vekte og konkludere i forhold til denne vurderinga. Det er planlagt prosessar med elevråd, FAU, kommunalt forelderåd og dialog med innbyggjarane i folkemøte/dialogmøte i høyringsperioden.

Det er planlagt medverknad og drøfting med organisasjonane både i høyringsperioden og før kommunedirektøren legg fram saka til endeleg handsaming etter at høyringsperioden er avslutta.

Følgjande framdriftsplan er lagt til grunn for politisk handsaming av prosessen:

27.01.26:	Vedtak i Utval for Levekår – Barnehage- og skulebruksplan fase 2 – Tiltak struktur blir lagt ut til høyring og offentlig ettersyn
28.01.26-15.03.26:	Høyringsperiode
13.04.26:	Uttale frå Råd for menneske med nedsett funksjonsevne og Ungdomsråd
14.04.26:	Uttale frå Utval for Levekår
16.04.26:	Innstilling frå Formannskapet
30.04.26:	Vedtak i Kommunestyret

Høyringsprosessen er planlagt i samsvar med tilrådingane frå Utdanningsdirektoratet i rundskriv om *Behandlinger av saker om skolenedleggelser og kretsgrenser*, sist endra 01.08.2024.

Vurderingsgrunnlag

Kommunen sitt handlingsrom

I samband med utarbeidinga av Barnehage- og skulebruksplanen fekk vi tydelege tilbakemeldingar frå både Norconsult og PwC om at kommunen må gjere omfattande grep for å sikre ei berekraftig drift i åra som kjem.

Det same vart også understreka frå Statsforvaltaren si side i samband med kontroll av budsjett og økonomiplan for 2024-2027. Her seier Statsforvaltaren at kommunen må gjere tiltak som gir tilstrekkeleg positiv verknad på det økonomiske resultatet i år og dei komande åra. Om ikkje kommunen gjennomfører tiltak med tilstrekkeleg positiv effekt på det økonomiske resultatet, vurderer Statsforvaltaren det som sannsynleg at kommunen blir innmeld i ROBEK-registeret innan få år.

Kommunestyret i Alver kommune peika på dei same realitetane i samband med budsjett- og økonomiplanprosessen i desember 2025:

Alver kommune driv dyrare enn det inntektene tilseier, og om vi held fram som før vil vi framover bruka så mykje meir pengar at disposisjonsfondet vil vera tømt innan kort tid. Går disposisjonsfondet tomt, vil kommunen bli sett under administrasjon frå statsforvaltaren. Med dei demografiske endringane vi står i, er det i det store biletet slik at midlar i det store biletet må flyttast frå Oppvekst-sektoren til Helse og omsorg. Dette tar vårt budsjettframlegg høgde for, med noko større innsparingar i Oppvekst-sektoren utover i perioden enn det kommunedirektøren legg opp til.

Med ein politisk vedtatt barnehage- og skulebruksplan har kommunen fått eit verktøy for planlegging av utviklinga innan barnehage og skule både i eit kort- og langsiktig perspektiv. Oppfølging av planen er faseinndelt, og kommunen har gjennomført fase 1.

I denne saka blir tilråding frå kommunedirektøren for fase 2 lagt fram for politisk handsaming. Tiltaka som er presentert i fase 2 er knytt til strukturendringar som kan gjennomførast på kort sikt og utan å gjennomføre større investeringar, for å betre den økonomiske situasjonen til kommunen. Før dei ulike tiltaka knytt til moglege endringar i struktur blir skildra, blir venta utvikling i elevtal for perioden 2026-2030 presentert.

Utvikling i elevtal

Elevtalet i inneverande skuleår var per 01.10.2025 (GSI) totalt 3810 elevar, fordelt på kommunale skular og private skular slik det er vist i tabellen under.

Skule	Skuleåret 2025/26
Barneskule	2420
Ungdomsskule	1054
Elevtal kommunale skular	3473
Danielsen ungdomsskule Frekhaug	162

Skodvin Montessoriskule	68
Nordhordland Kristne Grunnskule	106
Elevtal private skular	336
Sum elevar Alver kommune	3810

Det er også relevant å vise venta utvikling i elevtal ved dei einskilde skulekrinsane for dei komande åra. Neste tabell viser elevtal fordelt på dei kommunale skulane, berekna ut frå fødselstal frå folkeregisteret per desember 2025 og eksisterande elevar i skulane.

Fødselstala gir oss eit grunnlag for å berekne kor mange som er skulestartarar kvart år. Tala frå GSI fortel oss kor mange barn som går på kvart trinn i den offentlege grunnskulen i dag.

Elevar som allereie går på privat skule i år, er ikkje med i elevtalet i oversikten under. Vi må rekne med ein variasjon i talgrunnlag etter kva nye elevar på 8.trinn vil velje framover, og om det er barneskuleelevar som vel privat skule. Det er kvart år omlag 340 elevar som går på privat skule, og av dei omlag 60 elevar per trinn som går på privat ungdomsskule, og dei fleste på Danielsen. Av dei utgjer elevar som har Meland ungdomsskule som nærskule, omlag 30.

Det totale elevtalet minkar kvart år framover i økonomiplanperioden. Tala i tabellen under viser ein differanse på 424 færre elevar i dei kommunale grunnskulane frå 2025 til 2030. Skuleåret 2025/26 er det registrert 3473 elevar i dei kommunale grunnskulane i Alver kommune. I 2030 er det venta eit elevtal på 3049 elevar i dei kommunale grunnskulane. Dette er eit minimumstal, då det ikkje er trekt frå tal elevar som går til privat skule på nye 8.trinn i perioden eller elevar i barneskulen som går over til privat skule.

Kommunen har bestilt nye barne- og elevtalsprognosar, og venta leveranse er i løpet av mars.

Barneskule	Elevtal 2026	Elevtal 2027	Elevtal 2028	Elevtal 2029	Elevtal 2030						
Alversund	302	296	294	294	283						
Eikanger	70	64	60	54	45						
Grasdøl	111	108	108	111	122						
Hordabø	128	123	114	110	100						
Knarvik bsk	209	185	172	171	168						
Leiknes	154	146	142	140	126						
Lindås bsk	230	235	221	220	214						
Manger	172	160	146	138	126						
Ostereidet bsk	96	101	99	103	105						
Rosslund bsk	105	102	94	88	83						
Sagstad	450	430	435	397	379						
Seim	128	114	101	98	82						
Sæbø	79	79	77	79	86						
Vestbygd	99	98	92	99	103						
Barneskule	2333	2241	2155	2102	2022						
Ungdomsskule	Elevtal 2026	Elevtal 2027	Elevtal 2028	Elevtal 2029	Elevtal 2030	Elevtal 2031	Elevtal 2032	Elevtal 2033	Elevtal 2034	Elevtal 2035	Elevtal 2036
Rosslund usk	102	103	112	98	94	85	71	77	82	83	81
Knarvik usk	332	346	325	307	280	258	254	243	236	223	231
Lindås usk	129	118	120	108	105	99	91	92	95	96	98
Meland usk	217	248	255	260	244	236	223	223	223	233	207
Ostereidet usk	118	149	162	157	144	131	131	115	131	123	134
Radøy usk	180	199	194	184	160	156	144	149	145	140	132
Ungdomsskule	1078	1163	1168	1114	1027	965	914	899	912	898	883
Totalt elevtal	3411	3404	3323	3216	3049						

**Tala i tabellen er henta frå GSI pr.01.10.2025 for elevtal på kvart trinn på skulane. I tabellen er det inkludert folkeregistrert tal for skulestartarane kvart år, og inkludert elevar som eventuelt kan velje privatskule i barneskule eller på nytt 8.trinn.*

Moglege strukturtiltak i fase 2

I fase 2 er det naturleg å sjå tilbake på tilrådingane frå Norconsult og PWC i samband med utarbeiding av barnehage- og skulebruksplanen. Konsulentane presenterte her moglege tiltak på kort og lang sikt, inndelt i ulike fasar.

Presentasjon av moglege tiltak - Barnehage

Om vi ser på moglege strukturendringar barnehage fase 1, ser vi at kommunen har vedtatt gjennomføring av tre av fem tiltak som vart presentert. Haugen barnehage er slått saman med Juvikstølen barnehage og Austebygd barnehage er slått saman med Bø barnehage. I tillegg er arbeidet med samlokalisering av Prestmarka barnehage starta opp, og venta ferdigstilt i byrjinga av 2027.

Moglege strukturendringar barnehage fase 1 (presentert i tidlegare sak):

Moglege tiltak fase 1	Norconsult	PwC	Gjennomført
Avvikle Marihøna barnehage	X	X	Nei
Flytte Austebygd barnehage til Bø	X	X	X
Flytte Haugen barnehage til Juvikstølen barnehage	X	X	X
Samlokalisere Prestmarka barnehage	X	X	Under arbeid
Flytte Sæbø barnehage opp i skulen sine lokale	X	X	Nei

Det vart ikkje gått vidare med framlegga om å leggje ned Marihøna barnehage eller flytte Sæbø barnehage opp i skulen sine lokale vi fase 1.

Når vi no startar på fase 2 av oppfølging av barnehage- og skulebruksplanen, finn kommunedirektøren det naturleg å arbeide vidare med dei tiltaka som ikkje vart gjennomført i fase 1.

Administrasjonen har vurdert den økonomiske effekten av å leggje ned Marihøna barnehage både i høve til utgifter til drift i 2026 og korleis dette vil verke inn på framtidig sats for tilskot til dei private barnehagane. Resultatet viser at kommunen ikkje vil spare på å leggje ned barnehagen på kort sikt. Dette byggjer mellom anna på at sats for tilskot til dei private barnehagane er høgare enn då Norconsult og PwC gjorde dei same berekningane. Justert sats er ein konsekvens av at den nasjonale satsen for barnehageplass (foreldrebetaling) er redusert. Dei private barnehagane får dette kompensert i form av høgare sats for tilskot.

Med høgare sats for tilskot fell den kortsiktige positive effekten av å leggje ned Marihøna barnehage bort. Ein vesentleg faktor i denne samanheng er at dei fleste barna som i dag har plass i Marihøna barnehage, truleg vil gå over til privat barnehage etter ei eventuell nedlegging av Marihøna barnehage. Dei fleste som har barn i barnehagen er busette på/i nærleiken av Frekhaug, og venteleg vil desse familiane søkje plass i barnehagar i nærleiken av eigen bustad dersom Marihøna barnehage blir lagt ned. Næraste kommunale barnehage vil då vere Juvikstølen barnehage i Knarvik. Administrasjonen har difor lagt til grunn at barna vil gå over til privat barnehage dersom Marihøna barnehage blir lagt ned.

Norconsult og PwC la fram forslag om at Sæbø barnehage kan flytte opp i lokala til Sæbø skule dersom Sæbø skule blir lagt ned eller omgjort til eit oppveksttun for dei yngste elevane og barnehagebarn.

Det å leggje ned Sæbø skule er eit alternativ som også blir fremja av kommunedirektøren i denne saka. Meir informasjon om dette er lagt til neste del i saksutgreiinga, Presentasjon av moglege tiltak – Skule.

Dersom Sæbø skule blir lagt ned, vil skulen sine lokale stette dei fleste behov knytt til barnehage. Slik administrasjonen vurderer det, vil det vere behov for å etablere stellerom, fingardrobe og soverom innomhus og tilpasse utearealet til yngre brukarar enn stoda er i dag. Samla sett vil dette vere ein vesentleg mindre kostnad enn det som er sett av til utbetringar av eksisterande barnehage. Kommunen vil kunne stoppe planlagt investering knytt til Sæbø barnehage. I økonomiplanen for 2026-2029 er det sett av i underkant av 35 millionar kroner til dette prosjektet.

Moglege strukturendringar barnehage fase 2 (framlegg frå kommunedirektøren 2026)

Tiltak fase 2 - Barnehage	Flytte Sæbø barnehage inn i Sæbø skule
---------------------------	--

Investeringsbehov	Mindre tilpassing av bygget til barnehage, mellom anna etablere stellerom, soverom og fingarderobar. I tillegg flytte leikeutstyr og tilpasse utearealet til yngre barn.
-------------------	---

Planlagt investering knytt til utbetring av Sæbø barnehage kan gå ut.

Investeringsbehov tiltak barnehage

Kostnadsestimat for å tilpasse Sæbø skule til barnehage er grovt estimert til omlag 6,6 millionar kroner. Dette omfattar tiltaka på noverande Sæbø skule, som skissert ovanfor.

Vurdering av kva som vil vere til det beste for barna – tiltak barnehage

Tiltaka som er foreslått frå kommunedirektøren knytt til struktur barnehage er avgrensa til å gjelde Sæbø barnehage. Dersom Sæbø skule blir lagt ned er forslaget å flytte barnehagen inn i lokala som skulen disponerer i dag. Dette er eit bygg som med enkle grep kan gjerast om til barnehage, det er på eit plan med lett tilkomst til bygget. Dersom det blir etablert stellerom, soverom og fingarderobar i bygget samt gjort tilpassingar for yngre barn utomhus, er det vurdert å vere til det beste for barna å byte lokasjon.

Barnehagen ligg i dag like ved skulen, og ei eventuell flytting kan førebust saman med barna. Sjølv flytteprosessen kan også gjennomførast over tid, i etterkant av at bygget er klårgjort til barnehagedrift.

Presentasjon av moglege tiltak - Skule

Tilsvarande som for barnehage, er det naturleg å sjå til tiltak for skule som ikkje vart gjennomført i fase 1. Alver kommune har gjennomført tre av seks tiltak som vart presentert som moglege strukturendringar i fase 1. Austebygd skule er slått saman med Hordabø skule, dei fleste elevane frå Kløvheim går no på Ostereidet barneskule og Myking skule er slått saman med Lindås barneskule.

Det vart ikkje gått vidare med framlegga om å leggje ned Eikanger skule og Sæbø skule eller slå saman Lindås barneskule og Lindås ungdomsskule til ein 1-10 skule.

Moglege strukturendringar skule fase 1 (presentert i tidlegare sak):

Moglege tiltak fase 1	Norconsult	PwC	Gjennomført
Flytte Myking skule til Lindås	X	X	X
Flytte Kløvheim skule til Ostereidet	X	X	X
Flytte Eikanger skule til Leiknes	X	X	Nei
Flytte Austebygd skule til Hordabø	X	X	X
Flytte Sæbø skule til Alversund	5.-7. trinn	X	Nei
Flytte Lindås ungdomsskule til Lindås barneskule	-	X	Nei

Både Norconsult og PwC fremja forslag om å leggje ned Eikanger skule. I samband med saksutgreiing knytt til fase 1 vart dei to alternativa om å flytte elevane ved Eikanger skule til Leiknes skule og Ostereidet barneskule greidd ut.

I samband med førebuing av denne saka har det vore jobba vidare med desse to alternativa. Ut frå elevtalsutviklinga og behov for klassesdeling dersom Eikanger skule blir lagt ned, ser vi at det er vesentleg større økonomisk effekt av at elevane frå Eikanger skule blir overført til Ostereidet barneskule enn til Leiknes skule.

Dersom elevane frå Eikanger skule blir overført til Ostereidet barneskule, vil det vere positivt for elevtalsutviklinga for både barne- og ungdomstrinnet på Ostereidet. Ostereidet ungdomsskule vil vere nærskule til alle ungdomsskuleelevane i Eikanger krins.

Norconsult og PwC fremja også forslag om å gjere endringar i drifta av Sæbø skule. Medan PwC foreslo å leggje ned Sæbø skule og overføre elevane til Alversund skule, foreslo Norconsult at dei eldste elevane skulle overførast til Alversund, medan dei yngste elevane vart verande på Sæbø skule, som var foreslått omgjort til eit oppveksttun saman med barnehagen.

Elevane frå Sæbø skule er viktige for å oppretthalde eit høgast mogleg elevgrunnlag ved Radøy ungdomsskule. Dersom Sæbø skule blir slått saman med Alversund skule vil det truleg vere fleire elevar som ønskjer å gå på ungdomsskule i Knarvik, og Radøy ungdomsskule får færre elevar. Med ny paviljong har barneskulen på Manger fått auka kapasitet, og det vil vere plass til elevane frå Sæbø på Manger. Den nye paviljongen blir tatt i bruk 30. januar 2026.

Eit siste tiltak som vart presentert som mogleg tiltak både i fase 1 og 2 frå konsulentane si side er knytt til det å samle barne- og ungdomstrinna på Lindås i felles lokasjon, og etablere ein 1-10 skule. Det er kommunedirektøren si vurdering at dette er eit omfattande tiltak som ikkje lar seg gjennomføre på kort sikt. Dette bør det difor arbeidast vidare med i fase 3, som femner om moglegheitsstudier knytt til investeringar. Kommunedirektøren vurderer at utgreiingar knytt til dette med fordel kan utsetjast til kommunen har fått eit større økonomisk handlingsrom, og tiltaket er difor ikkje arbeidd vidare med i denne saksutgreiinga.

Tiltak for fase 2, som var foreslått frå Norconsult og PwC si side, er presentert i tabellen under.

Moglege strukturendringar skule fase 2 (presentert i tidlegare sak):

Moglege tiltak fase 2	Norconsult	PwC	Gjennomført
Flytte Vestbygd skule til Sagstad	X	-	Nei
Flytte Manger skule til Radøy ungdomsskule	X	-	Nei
Etablere felles ungdomsskule i Knarvik	X	-	Nei
Flytte Lindås ungdomsskule til Lindås barneskule	X	X	Nei

Dei fleste av tiltaka som vart foreslått av Norconsult og PwC for fase 2 utløyser behov for større investeringar. Unntaket her vil vere å flytte elevane frå Vestbygd skule til Sagstad skule. Som vist til tidlegare, tilseier den økonomiske situasjonen til kommunen at det bør investerast minst mogleg i åra som kjem.

Med utgangspunkt i dette vil kommunedirektøren rå til at aktuelle tiltak med investeringsbehov blir utsett til fase 3, og at det i fase 2 blir fokusert på tiltak som kan gjennomførast på kort sikt og utan omfattande investeringar.

Kommunedirektøren har på bakgrunn av den økonomiske situasjonen til kommunen ikkje vurdert tiltak knytt til etablering av ny skule på Manger, felles ungdomsskule i Knarvik eller det å flytte Lindås ungdomsskule opp til Lindås barneskule i denne saka. Desse tiltaka vart foreslått av Norconsult/PwC i førre runde.

Ulike alternativ knytt til Meland ungdomsskule, Rossland skule og Vestbygd skule

Administrasjonen har jobba vidare med tilrådingane frå førre prosess, og sett på ulike alternativ knytt til Rossland skule, Vestbygd skule og Meland ungdomsskule.

I høve til Vestbygd skule har administrasjonen greidd ut to ulike alternativ. Det første alternativet er å flytte elevane frå Vestbygd skule til Rossland skule. Det andre alternativet er å samle ungdomstrinna frå Meland ungdomsskule og Rossland skule på Vestbygd skule. I det følgjande blir desse alternativa meir utfyllande presentert.

Ved å samle elevane frå Vestbygd skule og barnetrinnet på Rossland vil dei i 2026 samla utgjere 204 elevar. Det vil då vere 1-2 klassar per trinn. Utviklinga i tal elevar tilseier at det vil vere mogleg å samle barneskuletrinna ved desse to skulane enten på Rossland eller Vestbygd. Rossland skule er godkjent for 350 elevar og har i dag vel 200 elevar. Vestbygd skule er godkjent for 270 elevar og har i dag omlag 100 elevar.

Både Rossland skule og Vestbygd skule kan takast i bruk som ungdomsskule. Rossland skule er ein kombinert barne- og ungdomsskule i dag. Vestbygd skule vil ha behov for noko suppleringsareal. Dette kan løysast ved at paviljong som i dag er i bruk av Meland ungdomsskule blir overført til Vestbygd. Paviljongen er eigd av Alver kommune, og inneheld tre store klasserom, grupperom, garderober og toalett. Paviljongen er i god stand, og det er ikkje registrert avvik knytt til bygget.

Dersom Rossland skule skal vidareførast som ein 1-10 skule som i dag, inkludert elevane frå Vestbygd, vil skulen dei første åra ha behov for å ta i bruk bibliotek og tekstilrom som klasserom. Dette bør ikkje bli ei permanent ordning, då ein skule treng spesialrom for å kunne tilby variert og spesialisert opplæring i praktisk - estetiske fag. Det vil med ei slik løysing vere behov for nokre utbetringar for å utnytte all kapasitet og areal til klasserom.

I økonomiplanen for Alver kommune 2026-2029 er det sett av planleggingsmidlar til ny ungdomsskule på Frekhaug, men det er ikkje lagt inn finansiering av byggjekostnader. Ut frå

den økonomiske situasjonen til kommunen har administrasjonen vurdert det å samle ungdomstrinna på Meland ungdomsskule og Rossland skule som eit mogleg alternativ til å byggje ny skule på Frekhaug.

Ved å etablere ein ungdomsskule på Vestbygd skule vil det vere mogleg å samle elevane frå Frekhaug og Rossland til ein skule midt mellom dei to ungdomsskulane som eksisterer i dag. Samla elevtal vil vere til gunst i forhold til venta utvikling knytt til demografi. Med dette kan planlegging av ny ungdomsskule på Frekhaug gå ut, og kommunen kan vurdere alternativ bruk av tomta på Frekhaug, eventuelt å selje tomta.

Vestbygd skule har fine kvalitetar til bruk som ungdomsskule og skiljeveggar mellom undervisningsromma gjer at dei med enkle grep kan gjerast større. Skulen har gymsal, spesialrom og eit flott uteareal med ballbinge. Dersom skulen blir omgjort til ungdomsskule vil denne få kapasitet til 278 elevar. Kapasiteten kan aukast ved å etablere fleire klasserom eller spesialrom, ved påbygg eller bruk av paviljong. Utearealet er stort nok til at dette let seg gjere. Eit samla ungdomstrinn frå Rossland og Frekhaug vil utgjere omlag 320 elevar i 2026, utan fråtrekk til privat ungdomsskule. Talet er difor venta lågare i åra som kjem, då det er venta at omlag 20-30 elevar søker seg til privat ungdomsskule (tilsvarande som i dag). Tilsvarende som for Radøy ungdomsskule og Ostereidet ungdomsskule kan det vere bra å sikre eit så stort elevgrunnlag som mogleg i denne delen av kommunen.

Eit anna alternativ er å samle elevane frå Frekhaug, Rossland og Knarvik i Knarvik, som vart fremja av Norconsult i arbeidet med barnehage- og skulebruksplanen. På kort sikt vil ikkje Knarvik ungdomsskule ha kapasitet til å ta imot elevane frå både Frekhaug og Rossland, men dette kan endre seg ut i perioden. Etter slutført arbeid med utearealet ved Knarvik ungdomsskule og anna disponering i forhold til bruk av romma i skulen, er kapasiteten til skulen vurdert å kunne dekkje elevplassar til omlag 450 elevar.

Eit alternativ til å flytte elevane frå Vestbygd til Rossland og etablere ungdomsskule på Vestbygd, er å leggje ned Vestbygd skule og flytte elevane til Sagstad. Sagstad skule er den største barneskulen i kommunen, og dersom elevane frå Vestbygd blir flytta til Sagstad, vil dette føre til at denne skulen får om lag 100 nye elevar. Med det får vi større variasjonar i storleiken på barneskulane i kommunen enn i dag. Sagstad skule er godkjent for 550 elevar og vil då fyllast opp mot maksimal kapasitet. Så lenge det er kapasitet på andre nærliggande skular, er det vurdert at det vil vere ei betre løysing enn å fylle opp elevtalet ved Sagstad skule.

Ulike alternativ knytt til barneskulane Alversund, Grasdal, Knarvik og Seim

Kommunedirektøren har vurdert to nye alternativ i tillegg til dei alternativa som var til vurdering i førre prosess av barnehage- og skulebruksplanen. Dette med bakgrunn i den politiske bestillinga om auka innsparing for oppvekst i komande økonomiplanperiode, og at oppvekst samla sett skal gjennomføre innsparingstiltak for tett opp mot 90 millionar kroner i perioden. Innsparingar i denne storleiken lar seg vanskeleg gjennomføre utan vesentlege endringar i skulestrukturen.

Eit moment i denne samanheng er at fleire av barneskulane i kommunen har ledig kapasitet, og særleg gjeld dette Alversund skule og Knarvik barneskule. Det vil vere mogleg å flytte elevane frå Grasdal skule til Knarvik barneskule og elevane frå Seim skule til Alversund skule. Berekna økonomisk effekt av dette er av tilsvarande storleik for begge tiltak, og er stipulert å utgjere 7,5 årsverk ved kvar av skulane frå skuleåret 2026/27. Ut over i perioden vil økonomisk effekt av å leggje ned Seim skule auke med eit par årsverk.

Dersom Grasdal skule blir lagt ned og elevane overført til Knarvik barneskule vil det også vere naturleg å vurdere om elevane som bur på Flatøy også skal høyre til Knarvik skulekrins. Dette fordi elevane frå Flatøy er nærare geografisk plassert Knarvik enn elevane frå Grasdal krins. Dersom elevane frå Grasdal skal overførast til Knarvik krins, kan dette også gjelde elevar frå Flatøy. Knarvik ungdomsskule har kapasitet til å ta imot elevane frå Flatøy og Grasdal.

Det kan også vere eit alternativ å flytte elevane frå Grasdal skule til Sagstad skule. I så fall vil dei same faktorane som alternativet om å flytte elevane frå Vestbygd til Sagstad gjelde. Berekningane viser at Grasdal skule vil ha høgare elevtal enn Vestbygd skule i heile økonomiplanperioden.

Eit alternativ til å leggje ned Grasdal skule og flytte elevane til Knarvik barneskule vil vere å leggje ned Leiknes skule og overføre elevane til Knarvik. Knarvik barneskule vil ha kapasitet til å ta imot elevane frå Leiknes. Dersom dette blir gjennomført, er det sannsynleg at fleire av elevane frå dagens Leiknes krins vil søkje seg til Knarvik ungdomsskule enn det som er gjeldande i dag. Dette kan resultere i eit svekka elevgrunnlag for Ostereidet ungdomsskule, og bidra til at ungdomsskulen på Ostereidet blir for liten til at det er fagleg tilrådeleg å oppretthalde den.

Eit alternativ til å leggje ned Seim og Grasdal skular kan vere å leggje ned Knarvik barneskule. I så fall må elevane frå Knarvik barneskule overførast til fleire barneskular. Ingen av nærliggjande barneskular vil ha plass til å ta imot alle elevane frå Knarvik barneskule som ei samla gruppe og barn busett i Knarvik vil difor måtte gå på skule på to eller tre ulike lokasjonar. Dette vil avvike i forhold til etablert praksis i kommunen i høve til at elevar i same nabolag får gå på same skule, også skildra i § 2-6 i opplæringslova. Kommunedirektøren har difor ikkje gått vidare med dette alternativet.

Som sagt tidlegare i saka, vil det vere behov for å halde investeringskostnadene knytt til oppvekstsektoren på lågast mogleg nivå i åra som kjem. Alver kommune har ledige elevplassar både ved Ostereidet og Leiknes skular sjølv om tiltaka som er foreslått i denne saka eventuelt blir gjennomført. Ostereidet barneskule vil ha omlag 100 ledige elevplassar etter eventuell samanslåing med Eikanger skule og Leiknes skule har også ledig kapasitet i tilsvarande storleik. Samla sett har Ostereidet og Leiknes skular i storleiken 200-250 ledige elevplassar i dag, og elevtalet er venta lågare i åra som kjem. Knarvik barneskule vil ha over 100 ledige elevplassar etter at eventuelt Grasdal skule og elevar frå Flatøy er slått saman med Knarvik barneskule.

Berekna innsparing i årsverk gjeld skuleåret 2026/2027 og det vil dei neste åra vera ytterlegare innsparing av årsverk på fleire skular, då tal klassar går ned i perioden.

Moglege strukturendringar skule fase 2 som blir foreslått frå kommunedirektøren si side er presentert i tabellen under. Dette er tiltak som er vurdert å kunne gjennomførast på kort sikt og utan større investeringsbehov.

Moglege strukturendringar skule fase 2 (framlegg frå kommunedirektøren 2026)

Moglege tiltak fase 2	Investerings- behov	Økonomisk effekt årsverk	Stipulert økonomisk effekt skuleskyss	Førebels berekna reisetid skuleskyss
Leggje ned Sæbø skule og flytte elevane frå Sæbø til Manger	Oppgradere elevtoalett i hovudbygget samt mindre tiltak på uteområdet	3,1	230 000 kr. (auke)	15-45 minutt
Leggje ned Eikanger skule og flytte elevane frå Eikanger til Ostereidet	Etablere garderobe og toalett i SFO-bygget, etablere kunst&handverk - rom	4,2	1,0 millionar kr. (reduksjon)	15-40 minutt
Leggje ned Seim skule og flytte elevane frå Seim til Alversund	Nei	7,5	450 000 kr. (reduksjon)	25-60 minutt
Leggje ned Grasdalen skule og flytte elevane frå Grasdalen og Flatøy til Knarvik	Nei	7,5	600 000 kr. (auke)	25-60 minutt
Flytte elevane frå Vestbygd til Rossland	Nei	4,2	500 000 kr. (auke)	15-40 minutt
Etablere ungdomsskule for Meland u/Rossland u på Vestbygd	Flytte paviljong frå Frekhaug til Vestbygd	1	35 000 kr (reduksjon)	10-35 minutt
Etablere 1-10 skule på Ostereidet	Nei	1		
Samla effekt:	22,7 millionar kroner	28,5 årsverk 24,2 millionar kroner	155 000 kroner (innsparing)	

Vurdering av kva som vil vere til det beste for elevane – Tiltak skule

Fleire forhold skal vurderast opp mot kva som er til det beste for barna ved endringar i skule- og barnehagestruktur. Omsynet til kva som er til det beste for barna skal vere eit

grunnleggjande omsyn i alle avgjerder som vedkjem barn, jf. Barnekonvensjonen artikkel 3. Barn sine rettar er ytterlegare styrka i norsk rett ved at prinsippet om barnets beste i 2014 blei teke inn i Grunnlova § 10.

Administrasjonen har gjort ei vurdering av kva som er til det beste for både når det gjeld forhold som vedkjem alle barn og elevar generelt. Vidare er det gjort ei førebels vurdering av kva som vil vere til det beste for barna i forhold til kvart enkelt innsparingsforslag. Det er planlagt prosess for medverknad frå barn og unge i høyringsperioden. På denne bakgrunnen vurderer kommunedirektøren at omsynet til kva som vil vere til det beste for barn og elevar blir ivareteke i saka. Vurderinga er førebels og vil bli oppdatert etter høyringsprosessen, når innspel frå barn og unge er innarbeidde. Sjå vedlegg nr. 1 i saka.

Endringar i skulestruktur inneber omlegging av sosiale relasjonar for elevane. Kommunedirektøren vurderer at fleirtalet av elevane vil meistre overgangar til ny skule, medan elevar med særskilde sårbarheitsfaktorar blir følgde opp gjennom etablerte rutinar for informasjonsdeling og tett samarbeid med relevante faginstansar.

Strukturendringar medfører ofte lengre reiseveg, og administrasjonen legg til grunn tilrådde rammer for samla reisetid i vurderingane.

Det er ikkje fastsett maksimale reisetider for skuleskyss i lovverket, og elevane må akseptere ei viss reisetid i samband med skyssen. Skyss prøver å organisere ei samla reisetid (gangtid, ventetid og tid med transportmiddel) éin veg innanfor følgjande rammer:

- Omlag 45 min for 1.-4. årstrinn
- Omlag 60 min for 5.-7. årstrinn
- Omlag 75 min for 8.-10. årstrinn

Anbefaling av maksimal reisetid er omtrentleg. Det er kommunedirektøren si vurdering at det er til det beste for barna at fleirtalet av elevane har ein reiseveg til og frå skulen som ligg innanfor tilrådd reisetid.

Vurderinga i høve til kva som vil vere til det beste for barn og elevar peiker mellom anna på reiseveg og tidspunkt for gjennomføring som viktige faktorar som bør vurderast. Det er lagt til grunn at det skal gjennomførast medverknadsprosess saman med elevrepresentantar kring desse områda i løpet av høyringsperioden, slik at kommunedirektøren også får elevane si stemme inkludert i vurderinga før saka kjem tilbake til politisk for endeleg avgjerd.

Investeringsbehov tiltak skule

Det er behov for tiltak på Manger skule, Ostereidet barneskule, Vestbygd skule og Knarvik ungdomsskule knytt til dei føreslegne strukturtiltaka.

Tiltak Manger skule som mottaksskule:

Pusse opp elevtoalett i hovudbygget og gjennomføre mindre tiltak på uteområdet.

Tiltak Ostereidet barneskule som mottaksskule:

Omprioritere bruk av SFO-bygget og etablere klasserom, elevtoalett og garderobar, samt leggje til rette for undervisning i kunst og handverk.

Tiltak Vestbygd skule for omgjerung til ungdomsskule:

Flytte paviljong frå Meland ungdomsskule, etablere undervisningsrom til naturfag og auke tal lærararbeidsplassar.

Tiltak Knarvik ungdomsskule (auka elevgrunnlag):

Auke tal lærararbeidsplassar og gjennomføre diverse mindre tilpassingar til spesialrom.

Samla investeringsbehov knytt til strukturendringar skule er grovt estimert til 16,1 millionar kroner inkl. mva.

Bruk av bygg dersom nedlegging

Eit vedtak knytt til barnehage- og skulestruktur kan føre til at følgjande bygg/eigedommar må vurderast omdisponert eller seld:

- Meland Ungdomsskule
- Grasdalen skule
- Seim skule
- Eikanger skule
- Sæbø barnehage

Ved nedlegging av barnehage og skular bør kommunen i første rekkje vurdere om det er behov for bygg eller eigedom i kommunal regi. Det bør vurderast om bygga kan erstatte areal som vi i dag leiger, eller om kommunen har andre kommunale behov. Helsesektoren har store behov framover, og det kan vere mogleg å nytte bygg eller eigedom etter avvikling av skular og barnehagar til dette føremålet. Kommunedirektøren rår til at dette blir vurdert i ei eiga politisk sak etter vedtak om ny barnehage- og skulestruktur.

Forskrift om skulekrinsar

Dersom det blir gjort vedtak knytt til skulestruktur i Alver kommune, vil det også vere behov for å endre forskrift om skulekrinsar for kommunen. I det følgjande blir forslag om justeringar av kringsgrensene presentert. Framlegg til ny lokal forskrift om skulekrinsar er lagt ved saka, og er meint å skulle inngå i høyringa.

Kommunen kan fastsetje lokal forskrift om kringsgrenser heimla i opplæringslova § 2-6. Kommunedirektøren sine tilrådingar i fase 2 av barnehage- og skulebruksplanen gjeld struktureltiltak som og får innverknad på fastsetjing av kringsgrenser for den einskilde skule. Framlegg til ny lokal forskrift om kringsgrenser i Alver kommune vert sendt på høyring saman med tilrådingar i fase 2 av barnehage- og skulebruksplanen.

Elevane har rett til å gå på ein skule i nærmiljøet. Denne retten gjev uttrykk for det som og vert kalla nærskuleprinsippet. Skulen skal vere eit fast haldepunkt i nærmiljøet til eleven, og

skal sikre at barn som bur i det same området skal få gå på ein skule som ligg i deira naturlege nærmiljø, jf. prop. 57 L (2022-2023) s. 91 og 571. Med nærleik meiner ein den fysiske avstanden i form av reiseveg, ikkje luftline jf. prop. 57 L (2022-2023) s. 92. Kommunen kan i tillegg leggje vekt på andre forhold som kan påverke kva skule som reelt sett vert opplevd som nærast.

Det betyr at ein i fastsetjing av krinsgrenser skal leggje særleg vekt på kva skule som ligg nærast heimen til eleven, men og omsyn til topografi, trafikktilhøve og kapasitet på den einskilde skule (jf. oppl. § 2-6).

Kommunen kan vektleggje kapasitet uavhengig av om ein skule er full eller ikkje. Kommunen skal ha handlingsrom til å gjere individuelle tilpassingar basert på personalressursar og dei materielle og økonomiske ressursane i skulen og kommunen, jf. [prop. 57 L \(2022-2023\)](#) s. 92. Men det kan ikkje leggjast vekt på omsyn i strid med retten til å gå på nærskulen. Døme på det kan vere å samle elevar med funksjonsnedsetjing eller vidareføring av skular med svakt elevgrunnlag.

I framlegget til ny lokal forskrift som vert sendt på høyring vert det foreslått følgjande endringar basert på tilrådingane i fase 2 av barnehage- og skulebruksplanen. Følgjande skulekrinsar vert foreslått slått saman til ein krins:

Nye barneskulekrinsar

Tidlegare krins	Ny krins
Eikanger skule	Ostereidet barneskule (del av nye Ostereidet barne- og ungdomsskule)
Ostereidet barneskule	
Manger skule	Manger skule
Sæbø skule	
Grasdøl skule	Knarvik barneskule
Flatøy (del av Sagstad skulekrins)	
Knarvik barneskule	
Alversund skule	Alversund skule
Seim skule	
Rosland barneskule	Rosland barneskule
Vestbygd skule	

Nye ungdomsskulekrinsar

Tidlegare krins	Ny krins
Rosland ungdomsskule: - Rosland barneskule - Vestbygd barneskule Meland ungdomsskule: - Sagstad skule - Grasdøl skule	Vestbygd ungdomsskule: - Rosland barneskule (inkludert Vestbygd) - Sagstad skule
Knarvik ungdomsskule: - Alversund skule - Knarvik barneskule	Knarvik ungdomsskule: - Alversund skule (inkludert Seim skule)

- Seim skule	- Knarvik barneskule (inkludert Grasdal skule og Flatøy)
Ostereidet ungdomsskule: - Eikanger skule - Leiknes skule - Ostereidet barneskule	Ostereidet ungdomsskule (Del av nye Ostereidet barne- og ungdomsskule): - Leiknes skule - Ostereidet barneskule (inkludert Eikanger skule)
Radøy ungdomsskule - Hordabø skule - Manger skule - Sæbø skule	Radøy ungdomsskule - Hordabø skule - Manger skule (inkludert Sæbø skule)

Ostereidet barneskule og Ostereidet ungdomsskule vert foreslått slått saman til ein skule. Denne endringa får ikkje innverknad på kringsgrensene.

Vurderingane som ligg til grunn for kringsgrenseendringane er skissert under dei ulike forslaga til strukturendringstiltak og i vedlagt vurdering av kva som vil vere det beste for barn og elevar. Her vil t.d. vurderingar knytt til nærmiljø og skyssavstandar bli handsama.

Kart noverande kringsgrenser: Nordhordlandskart.no

Kart nye barneskulekrinsar: Nordhordlandskart.no - barneskulekrins

Kart nye ungdomsskulekrinsar: Nordhordlandskart.no - ungdomsskulekrins

Kommunedirektøren sine vurderingar før høyring

Kommunen har eit breitt kunnskapsgrunnlag i denne saka, og kommunedirektøren sine tilrådingar byggjer på vurderingar utført av Norconsult og PwC i samband med utarbeiding av barnehage- og skulebruksplanen, administrasjonen sine vurderingar undervegs og innspel og merknader som vart sendt inn i samband med dei første høyringsperiodane av planen.

Tiltak barnehage

Utgreiingar gjort av administrasjonen viser at det å leggje ned Marihøna barnehage ikkje vil ha positiv økonomisk effekt. Frå tidlegare saksutgreiingar er det synleggjort at lokasjonen til barnehage er praktisk for småbarnsfamiliar som er avhengig av kollektivtransport og at det er ønskjeleg å behalde ein kommunal barnehage i den delen av kommunen. All den tid kommunen ikkje vil ha ei innsparing av å leggje ned barnehagen, vil kommunedirektøren tilrå vidare drift av barnehagen.

Dersom Sæbø skule blir lagt ned, vil bygget med enkle tilpassingar av bygg og uteareal kunne gjerast om til barnehage. I så fall vil barna i barnehagen på Sæbø få ein barnehage med vesentleg betre kvalitetar enn det er i eksisterande barnehage. Kommunen kan spare investeringsmidlane som er avsett til rehabilitering av barnehagen. Det vil vere betydeleg lågare kostnad å gjere tilpassingar av skulebygget enn å rehabilitere barnehagen.

På bakgrunn av dette vil kommunedirektøren anbefale at Sæbø barnehage blir flytta over til Sæbø skule sine lokale. Dersom Sæbø skule ikkje blir lagt ned fell denne tilrådinga bort, og rehabiliteringa av Sæbø barnehage bør starte opp som planlagt.

Tiltak skule

Vurderingar i forhold til elevane viser at for den einskilde elev vil det truleg vere best å behalde skulen sin som i dag. Kva som er til det beste for elevane må også vurderast opp mot andre forhold, mellom anna kva som er til det beste for alle elevane i kommunen og vurderingar knytt til geografi, økonomi, demografi og kvalitet.

Kommunen må gjere justeringar av drifta som ein konsekvens av utviklinga i demografi, knytt til at kommunen får færre innbyggjarar i grunnskulealder i åra som kjem. Dersom tal skular held fram som i dag, må nesten all innsparing for tenestoområde skule gjennomførast ved å redusere tal tilsette i skulen. Dette er ikkje vurdert å vere tilrådeleg.

Ved å redusere tal skular vil fleire av elevane i kommunen få lengre skuleveg enn realiteten er i dag. Fleire elevar som i dag kan gå til skulen, må ta skulebuss for å kome seg til ny skule. Dette er ei klår ulempe i forhold til situasjonen i dag.

I det følgjande vil kommunedirektøren sine vurderingar i forhold til dei skisserte tiltaka for skule bli utdjupa.

Tiltak 1: Leggje ned Sæbø skule og flytte elevane til Manger

Sæbø skule saman med Manger skule	250 elevar	
Godkjenning Manger skule	305 elevar	
Tal klasserom	13	
Behov etter samanslåing	12	
Tal klassar utan samanslåing	13	
Innsparing årsverk 2026/27	3,1	
Stipulert auka kostnad skuleskyss	230 000 kr.	
Førebels berekna reisetid heim-skule inkludert gangtid	15 –45 min.	
Investeringsbehov	Ja	Elevtoalett hovudbygg, utbetre areal bak skulen, fjerne gamal paviljong

Tabellen over viser at Manger skule er godkjent for 305 elevar og at skulen vil ha 250 elevar hausten 2026 dersom samanslåinga blir gjennomført. Skulen vil då ha behov for 12 klasserom, og har 13 klasserom i dag. Dersom dei to skulane blir vidareført kvar for seg, vil dei ha behov for å dele elevane i 13 klassar, medan dei samla i ein skule vil ha 12 klassar. Innsparing på 3,1 årsverk er berekna ut frå at skulane samla vil ha behov for 1 klasse mindre samt kan redusere ressursar til leining og skulefritidsordning. Auka kostnad i høve til skuleskyss er stipulert til omlag 230 000 kroner og maksimal reisetid frå heim til skule er berekna til omlag 45 minutt.

Ved at Sæbø skule blir slått saman med Manger skule vil elevane frå Sæbø-bygda behalde tilhøyrse til Radøy ungdomsskule og elevgrunnlaget ved ungdomsskulen blir varetatt. Dette i motsetnad til tidlegare alternativ om å flytte elevane frå Sæbø til Alversund skule, som truleg ville ført til at fleire elevar frå Sæbø ville søkt seg til Knarvik ungdomsskule.

I fall Sæbø skule blir lagt ned og det blir etablert barnehage i bygget, vil gymsalen og bygget framleis kunne disponerast i samband med fritidsaktivitetar og utleige knytt til tilstellingar og feiringar. Barna i Sæbø krins kan difor halde fram med fritidsaktivitetar i nærmiljøet som før.

Førebelse berekningar av reisetid for elevar frå Sæbø vil vere omlag 15- 45 minutt. Ut frå rammene som er sett av Skyss, vil reisetida for elevane frå Sæbø som vil ha lengst reisetid til skulen vere like under rettleiande tidsramme som Skyss har sett.

Både Sæbø skule og Manger skule vil få færre elevar i åra som kjem, og Sæbø vil ha 79 elevar i 2029. Manger skule vil ha 138 elevar dette året.

Manger skule har behov for oppgradering av elevtoaletta i hovudbygget samt at utearealet bak skulen (skogen) blir rydda og betre tilrettelagt for lek og aktivitet. Den gamle paviljongen skal også fjernast. Kommunedirektøren rår til at det blir sett av investeringsramme til å få dette utført før eventuell iverksetjing av samanslåing av dei to skulane.

Ut frå ei samla vurdering vil kommunedirektøren tilrå at Sæbø skule blir lagt ned og elevane overført til Manger skule.

Tiltak 2: Leggje ned Eikanger skule og flytte elevane til Ostereidet

Eikanger skule saman med Ostereidet barneskule	166 elevar	
Godkjenning Ostereidet barneskule	259 elevar	
Tal klasserom	10	
Behov etter samanslåing	8	
Tal klassar utan samanslåing	10	
Innsparing årsverk 2026/27	4,2	
Stipulert innsparing skuleskyss	1,0 million kr.	
Førebels berekna reisetid heim-skule inkludert gangtid	15 – 40 min.	
Investeringsbehov	Ja	Tilpassing SFO-bygg (k&h) og toalett, garderobe

Som det kjem fram av tabellen over, vil Ostereidet barneskule ha god plass til elevane frå Eikanger. Ostereidet barneskule har 10 klasserom og vil få 8 klassar etter eventuell samanslåing. Dersom skulane held fram som i dag, vil dei samla ha behov for å dele elevane i 10 klassar. Innsparinga i høve til tal årsverk er knytt til reduksjon på to klassar samt redusert ressurs til leing og skulefritidsordning.

Mange av elevane ved Eikanger skule har i dag særskild skyss grunna særleg farleg skuleveg. Med skule på Ostereidet vil dei kunne følgje ordinær skuleskyss, og det er stipulert at kommunen vil spare omlag 1,0 millionar kroner på skuleskyss. Førebels berekna reiseveg mellom heim og skule for elevane frå Eikanger er berekna til omlag 15-40 minutt. Reisetida er innafor i høve til ramma sett av Skyss, med målsetjing om maksimal reisetid for elevar på 1.-4. trinn på omlag 45 minutt.

Ved at Eikanger skule blir slått saman med Ostereidet barneskule er dette vurdert å bidra til å styrkje elevgrunnlaget til både barne- og ungdomsskuletrinnet på Ostereidet.

Dersom Eikanger skule blir lagt ned, kan det bety at bygget blir mindre tilgjengeleg for bygdefolket. I så fall vil det bli ein negativ konsekvens av nedlegginga. Bruk av bygget i ettertid bør avklarast i ein eigen prosess. Ein stor del av fritidsaktivitetane for barn og unge i Eikanger skulekrins er i dag lagt til Ostereidet, Leiknes eller Knarvik. For dei elevar dette gjeld, vil dei kunne halde fram med sine aktivitetar som før, sjølv om skulen blir lagt ned.

Innbyggjarane i Eikanger skulekrins har venta lenge på ny skule, og mange vil oppleve mismot over at det frå kommunedirektøren si side ikkje er anbefalt å halde fram med planlegging av denne skulen. Dette er noko kommunedirektøren har stor forståing for.

Til grunn for vurderingane ligg venta elevtalsutvikling i åra som kjem, tal ledige elevplassar både på Ostereidet, Leiknes og Knarvik barneskular, sett opp mot den alvorlege situasjonen kommunen er i økonomisk. Nærliggjande barneskular har ledige elevplassar i tilsvarende omfang som ein ny skule på Eikanger/Fyllingsnes hadde blitt dimensjonert for.

I lys av desse faktorane kan ikkje kommunedirektøren sjå at kommunen har økonomisk handlingsrom til å gå vidare med planane om tomt og ny skule på Eikanger/Fyllingsnes. Kommunedirektøren vil anbefale at arbeidet knytt til ny skule på Eikanger/Fyllingsnes blir stoppa samt at Eikanger skule blir lagt ned og elevane overført til Ostereidet barneskule.

Tiltak 3: Leggje ned Seim skule og flytte elevane til Alversund

Seim skule saman med Alversund skule	430 elevar
Godkjenning Alversund skule	450 elevar
Tal klasserom	21
Behov etter samanslåing	18
Tal klassar utan samanslåing	23
Innsparing årsverk 2026/27	7,5
Stipulert innsparing skuleskyss	450 000
Førebels berekna reisetid heim-skule inkludert gangtid	25 - 60 min. (kan bli kortare)
Investeringsbehov	Nei

Tabellen over viser at Alversund skule er godkjent for 450 elevar, og at saman med elevane frå Seim er det venta eit elevtal på 430 elevar frå hausten 2026. Det er venta eit gradvis

lågare elevtal ved Seim skule i åra som kjem, ned mot 80 elevar i 2030. Alversund skule har pedagogisk kapasitet til fleire enn 450 elevar.

Dersom desse to skulane blir slått saman, vil det vere behov for 18 klasserom til elevane. Alversund skule har 21 klasserom. Dersom skulane held fram som i dag, vil dei til saman ha 23 klassar. Ved ei eventuell samanslåing er det ei innsparing på 5 klassar, som saman med reduksjon i bemanning knytt til skulefritidsordninga og leiing er berekna å utgjere 7,5 årsverk.

I høve til skuleskyss er det ei berekna innsparing på om lag 450 000 kroner på at elevane frå Seim skule blir overført til Alversund skule. Innsparinga er knytt til at fleire av elevane ved Seim skule i dag har gratis skuleskyss grunna særleg farleg skuleveg, og at denne transporten i stor grad kan gå ut dersom elevane skal til Alversund. Då kan elevane følgje ordinær skulebuss og kommunen blir fakturert for same sats per elev, etter fylket sine satsar.

Elevane frå Seim skulekrins vil få lengre skuleveg dersom dei skal til Alversund på skule, og dei som i dag kan gå til skulen på Seim må ta buss. Seim skulekrins er langstrakt, og det er til dels dårlege vegstrekkjer i fleire retningar til Seim skule. I dag går det skulebuss til Knarvik både om Litleskare og frå Lindås. Det er venta at Skyss vil kunne tilby skuleskyss for elevane frå Seim frå begge desse vegstrekkja. Førebels berekna reiseveg mellom heim og skule for elevane frå Seim er berekna til omlag 25 - 60 minutt. For nokre elevar vil dette vere tett opp mot eller over rettleiande ramme for reiseveg for elevar i barneskulealder. Særleg gjeld dette dei yngste elevane. Berekningane er førebelse, og kommunen vil vere i dialog med Skyss om moglege alternativ for å redusere denne reisetida i løpet av høringsperioden.

Det å slå saman Alversund og Seim skular vil ikkje få innverknad på elevane frå Seim si tilhøyrse til ungdomsskule, og dei vil halde fram med å høyre til Knarvik ungdomsskulekrins.

Seim skule har eit flott idrettsanlegg, med gymsal og fotballbane. Dersom skulen blir lagt ned, vil det vere viktig for barn og unge, kultur og idrett at bruk av gymsal og fotballbane vil kunne halde fram som i dag. Dersom bygget ikkje skal brukast til skule vidare, må det greiast ut kva som er mogleg alternativ bruk av bygget.

Ut frå ei heilskapleg vurdering vil kommunedirektøren tilrå til at Seim skule blir lagt ned og elevane overført til Alversund skule.

Tiltak 4: Leggje ned Grasdal skule og flytte elevane frå Grasdal og Flatøy til Knarvik

Grasdal skule og Flatøy-elevar saman med Knarvik barneskule	320 elevar
Godkjenning Knarvik barneskule	450 elevar
Tal klasserom	16
Behov etter samanslåing	14
Tal klassar utan samanslåing	19
Innsparing årsverk 2026/27	7,5

Auka kostnad skuleskyss	600 000 kr.
Førebels berekna reisetid heim-skule inkludert gangtid	25 - 60 min. (kan bli kortare)
Investeringsbehov	Nei

Også Knarvik barneskule er godkjent for 450 elevar. Saman med elevane frå Grasdal og Flatøy er det venta eit elevtal på maksimalt 350 elevar ved Knarvik barneskule frå neste skuleår.

Det er venta eit stabilt elevtal ved Grasdal skule dei komande fem åra, med ei lita auke på 10 elevar i 2030. Det er venta at elevtalet ved Knarvik barneskule vil halde fram med å gå ned.

Dersom dei to skulane blir slått saman, vil dei ha behov for 14 klasserom hausten 2026. Kvar for seg vil dei ha 19 klassar. Venta innsparing i tal årsverk er også i dette tiltaket berekna å utgjere 7,5 årsverk, knytt til reduksjon i stillingar til undervisning, skulefritidsordninga og leiing.

I høve til skuleskyss, vil tiltaket medføre ein auka kostnad på omlag 600 000 kroner. Førebels berekna reiseveg mellom heim og skule for elevane frå Grasdal er berekna til omlag 25 - 60 minutt. Det er fleire av elevane som i dag kan gå til skulen på Grasdal som må ha buss til Knarvik. Det må samarbeidast med Skyss om korleis ruteplanlegginga for denne transporten eventuelt skal gjennomførast, om det er mogleg å redusere reisetida for elevane med lengst skuleveg og kva busstopp som skal nyttast til barneskuleelevane frå Grasdal og Flatøy til Knarvik barneskule.

Ved å gjennomføre dette tiltaket får elevane som i dag høyrer til Grasdal skulekrins og dei som er busette på Flatøy tilhøyrse til Knarvik ungdomsskule. Dette i motsetnad til i dag, der dei høyrer til Meland ungdomsskulekrins. Dersom tiltaket skal gjennomførast, vil det vere aktuelt å vurdere ein overgangsperiode for iverksetjing av dette, og at endringa til dømes berre skal gjelde nye elevar på ungdomsskulen. Elevar som har starta på Meland ungdomsskule kan få høve til å halde fram i klassen sin, og unngår å måtte byte til ny klasse i løpet av ungdomsskuletida. Gjennom høyringsperioden vil administrasjonen hente inn synspunkt frå elevrepresentantar om kva dei vurderer er best.

Grasdal skule har gode fasilitetar til opplæring og fysisk aktivitet både inne og ute. Fleire av barna og dei unge deltek i kultur- og fritidsaktivitetar i skulen. Dersom bygget ikkje skal brukast til skule vidare, må det greiast ut kva som er mogleg alternativ bruk av bygget.

Ut frå ei heilskapleg vurdering vil kommunedirektøren tilrå at Grasdal skule blir lagt ned og elevane overført til Knarvik barneskule. Kommunedirektøren vil også anbefale at elevane frå Flatøy blir overført til Knarvik skulekrins. Flatøy ligg midt mellom Frekhaug og Knarvik, og kan definerast som ei bygd. Dersom Grasdal skule blir lagt ned, finn kommunedirektøren det naturleg at elevane frå Flatøy også høyrer til Knarvik skulekrins. Dette er knytt til geografisk plassering og avstand til Knarvik. Dersom tiltaket skal gjennomførast, vil det vere aktuelt å vurdere ein overgangsperiode for iverksetjing av dette, og at endringa berre skal gjelde nye

elevar frå Flatøy. Det er vurdert som meir inngripande for ein elev å til dømes gå ut av eksisterande klasse ved Sagstad skule for å starte i ein ny klasse på Knarvik barneskule, enn for elevar å byte skule saman med klassen sin. Gjennom høyringsperioden vil administrasjonen hente inn synspunkt frå representantar for elevar og føresette om kva dei vurderer er best.

Tiltak 5: Flytte elevane frå Vestbygd til Rossland

Vestbygd skule saman med Rossland skule (barnetrinnet)	204 elevar
Godkjenning Rossland skule	350 elevar
Tal klasserom	14
Behov etter samanslåing	11
Tal klassar utan samanslåing	13
Innsparing årsverk 2026/27	4,2
Auka kostnad skuleskyss	500 000 kr.
Førebels berekna reisetid heim-skule inkludert gangtid	15-40 min.
Investeringsbehov	Nei

Rossland skule er godkjent for 350 elevar, og saman med elevane frå Vestbygd vil venta elevtal vere 204 frå hausten 2026. På kort sikt (dei komande fem åra) er det venta at elevtalet ved Vestbygd skule vil halde seg stabilt på omlag 100 elevar, medan barnetrinnet på Rossland skule vil få ein nedgang i perioden, ned mot 83 elevar i 2030.

Dersom barnetrinna ved desse to skulane blir slått saman, vil dei ha behov for 11 klassar, medan dei kvar for seg vil dele elevane i 13 klassar. Dette utgjer ei venta innsparing på to klassar, og ein samla reduksjon i årsverk på 4,2 årsverk. Innsparinga er knytt til undervisningsstillingar, tilsette i skulefritidsordninga og leing.

Ei eventuell samanslåing av desse to barneskuletrinna vil føre til auke i kostnader til skuleskyss, og er på noverande tidspunkt stipulert til omlag 500 000 kroner. Dette er knytt til at fleire av elevane frå Vestbygd skule som i dag kan gå til skulen, må ta buss til Rossland.

Førebels berekna reiseveg mellom heim og skule for elevane frå Vestbygd er berekna til om lag 15-40 minutt, som vil vere under anbefalt grense som Skyss har sett.

Dersom tiltaket blir gjennomført vil elevane halde fram med å gå på ungdomsskule samla som i dag, men lokasjon for ungdomsskulen vil avhenge av om det blir vedtatt å bruke Vestbygd ungdomsskule som ny ungdomsskule for elevane frå Rossland og Frekhaug. I så fall blir elevgrunnet knytt til ungdomsskuletrinnet styrka. Rossland skule åleine vil venteleg ha nedgang i tal ungdomsskuleelevar i åra som kjem, ned mot knappe 80 elevar i 2036.

Elevane frå Vestbygd og Rossland deltek på fritidsaktivitetar saman den dag i dag, og dette kan halde fram også etter ei eventuell samanslåing. Ingen av desse to skulebygga er forslått avvikla som skule i kommunedirektøren sitt framlegg, så all fritidsaktivitet kan halde fram som i dag, sjølv om barneskuletrinna blir slått saman.

Ut frå ei samla vurdering vil kommunedirektøren anbefale at elevane frå Vestbygd skule blir flytta til Rossland skule, og med det slå saman barneskuletrinna for desse to skulane.

Tiltak 6: Etablere ungdomsskule for elevane frå Frekhaug og Rossland på Vestbygd

Rossland u saman med Meland u på Vestbygd skule	319 elevar	
Godkjenning Vestbygd skule	278 elevar	
Tal klasserom	10	
Behov etter samanslåing	12	2028: 2 klassar mindre 2029: 3 klassar mindre
Tal klassar utan samanslåing	12	
Innsparing årsverk 2026/27	1 årsverk	2028: 3,2 årsverk 2029: 4,6 årsverk
Innsparing skuleskyss	35 000 kr.	
Førebels berekna reisetid heim-skule inkludert gangtid	15-35 min.	
Investeringsbehov	Ja	Flytte paviljong, etablere naturfags-rom

Dersom Vestbygd skule blir omgjort til ein ungdomsskule for elevane frå Meland ungdomsskule og Rossland skule, vil skulen ha ein kapasitet på 278 elevar. På sikt er det vurdert at dette vil vere tilstrekkeleg kapasitet til denne elevgruppa, medan dei første åra vil skulen ha behov for å få tilført eit tilleggsareal. Det er venta at det vil vere omlag 320 elevar ved skulen frå hausten 2026. Det vil vere mogleg å flytte paviljong som i dag er oppført ved Meland ungdomsskule til Vestbygd, og slik sikre tilstrekkeleg undervisningsareal dei første åra etter samanslåing. Etter kvart som behovet blir redusert, kan bruk av paviljong som tilleggsareal fasast ut.

Dersom ungdomstrinnet ved Rossland skule blir slått saman med Meland ungdomsskule vil dei samla ha behov for 12 klasserom, og det første året vil dei ha same behov kvar for seg. Frå 2028 vil det vera ei innsparing på 2 klasser og i 2029 ei innsparing på 3 klassar, samt ytterlegare 2 klassar i 2030. Ved ei eventuell samanslåing vil det vere mogleg å redusere ressursane knytt til leing. Samla sett er det stipulert ei venta innsparing på 1 årsverk første året, og at innsparinga vil bli større i åra som kjem, knytt til venta reduksjon i tal klassar.

Ved at elevane frå Rossland skule og Meland ungdomsskule skal gå på ungdomsskule på Vestbygd skule, vil fleire elevar enn i dag få behov for skuleskyss. Det er likevel stipulert at skysskostnadene vil bli redusert med omlag 35 000 kroner årleg. Dette grunna at særskild skyss knytt til Rossland skule fell bort.

Førebels berekna reiseveg mellom heim og skule for elevane frå Frekhaug og Rossland er berekna til 15-35 minutt, som vil vere under anbefalt grense som Skyss har sett. Dette er godt innafor i forhold til tilrådd ramme for reisetid for elevar i ungdomsskulealder, etter Skyss sine berekningar.

I høve til fritidsaktivitetar vil elevane i stor grad kunne halde fram med dei som i dag. Venteleg vil dei fleste elevane dra til Rossland, Meland aktiv eller Knarvik for idrettsaktivitetar, delta i kulturaktivitetar i ein av lokasjonane eller også dra ut av kommunen for å delta i ulike aktivitetar i Åsane og Bergen. Eventuell anna disponering av Grasdal skule vil også verke inn på tilbodet til elevane frå Rossland, Vestbygd og skulane nær Frekhaug.

Innbyggjarar, elevar og føresette har venta i mange år på ny ungdomsskule på Frekhaug, og venteleg vil mange bli skuffa over kommunedirektøren sitt framlegg om å leggje desse planane på is. Dette har kommunedirektøren stor forståing for.

Til grunn for kommunedirektøren sine vurderingar i denne saka er det faktum at kommunen er i ein svært alvorleg situasjon økonomisk. Administrasjonen har vurdert ulike alternativ som kan bidra til at investeringsbehovet blir redusert samstundes som behov knytt til opplæringa kan effektiviserast. Grunna nedgang i tal elevar i skulane over fleire år og prognosar som tilseier at utviklinga held fram i fleire år framover, er det behov for å gjere omfattande tiltak for å tilpasse drifta til utviklinga i forhold til demografi.

Vurderingane som er presentert i saka viser at det vil vere mogleg å redusere tal skular og samstundes ta i vare kvalitet og behov knytt til bygg og nærmiljø. Ut frå dei samla vurderingane finn kommunedirektøren det sannsynleg at kommunen kan drifte skulane utan å byggje ny ungdomsskule på Frekhaug, og vil difor tilrå at denne prosessen blir stoppa. Vidare rår kommunedirektøren til at det blir etablert ein felles ungdomsskule for elevane frå Meland ungdomsskulekrins og Rossland skulekrins på Vestbygd skule.

Tiltak 7: Etablere 1-10 skule på Ostereidet

Skulane på Ostereidet ligg tett saman, og det er berre idrettsbana som skil dei i dag. Barneskulen har sambruk med ungdomsskulen på nokre av spesialromma, mellom anna mat og helse og sløyd.

Det er ikkje uvanleg å organisere skular som 1-10 skular, og Alver kommune har allereie dette etablert for Rossland skule. Vi finn også fleire døme på at kommunar slår saman to mindre skular til ein felles skule. Ei slik organisering er då ofte knytt til storleiken på skulen og geografisk avstand mellom skulane.

Opplæringslova stiller ikkje krav om at det skal vere ein rektor ved kvar skule etter samanslåing, men fastset at kommunen har ansvaret for at skulen har ei leiing som er forsvarleg. Dette er skildra med følgjande ordlyd i § 17-2. Leiing i opplæringslova:

“Skolen skal ha ei leiing som er fagleg, pedagogisk og administrativt forsvarleg.

Ein skole skal leiast av ein rektor. Rektoren skal ha pedagogisk kompetanse, ta del i den daglege verksemda og arbeide med utviklinga av verksemda. Ein rektor kan leie fleire skolar.”

Saman med elevane frå Eikanger vil Ostereidet barneskule ha i underkant av 170 elevar hausten 2026, medan ungdomsskulen då venteleg vil ha 118 elevar. Dette utgjer samla omlag 290 elevar. Kommunedirektøren vurderer at denne storleiken på skule vil vere forsvarleg å organisere som ein 1-10 skule og at dei to skulane kan samlast frå og med nytt skuleår. Kva som er forsvarleg leiingsressurs ved ein 1-10 skule på Ostereidet må vurderast, men kommunedirektøren legg førebels til grunn av kommunen kan redusere den samla leiingsressursen med eitt årsverk dersom dette blir gjennomført.

Med bakgrunn i desse faktorane vil kommunedirektøren tilrå at skulane på Ostereidet blir samla i ein 1-10 skule.

Bygdeutvikling, næringsliv og attraktivitet

Kommuneplanen sin samfunnsdel slår fast at Alver skal vere eit berekraftig samfunn med attraktive senter og levande bygder og grender, og at det skal vere godt å leve, bu, arbeide og skape verdiar i heile kommunen. Skular og barnehagar har tradisjonelt vore ein viktig del av denne samfunnsstrukturen, særleg i bygder og mindre lokalsamfunn, der dei ofte fungerer som meir enn reine tenesteeiningar. Skulen blir i mange bygder oppfatta som eit nav i lokalsamfunnet – ein stad som bind saman kvardagsliv, frivillig aktivitet, kultur, idrett og sosiale møteplassar.

Ei skulenedlegging kan difor få konsekvensar som strekkjer seg utover opplæringstilbodet, og påverke både opplevd attraktivitet, identitet og utviklingskraft i bygda. For barnefamiliar kan lengre reiseveg til skule og fritidsaktivitetar endre kvardagslogistikken og påverke vurderingar knytt til bustadval. Over tid kan dette utfordre busetnad og rekruttering i enkelte bygder. Samfunnsdelen peikar samstundes på at attraktive senter og levande bygder må sjåast i samanheng.

Utvikling av senter skal sikre tilgang til sentrale tenester, møteplassar og arbeidsplassar, medan bygdene skal ha kvalitetar knytt til nærmiljø, natur, fellesskap og lokal identitet. Kommuneplanen legg til grunn at ein ikkje kan ha same funksjonsnivå i alle bygder, men at utviklinga skal vere tilpassa lokale føresetnader og støtte opp om spreidd busetnad der dette er ønskjeleg og berekraftig.

Skulenedlegging kan også få indirekte konsekvensar for næringslivet i bygdene. Redusert attraktivitet kan påverke etterspurnad etter bustader, tilgang på arbeidskraft og grunnlaget for lokal handel og tenesteyting. For enkelte verksemdar kan skulen si rolle som møteplass og identitetsberar vere viktig for rekruttering og stabilitet.

Planomtalen til kommuneplanen sin arealdel legg vekt på å styrkje bygder og grender gjennom målretta arealbruk, mellom anna ved å leggje til rette for LNF-spreidd bustad, tilleggsnæringer til landbruket og vidareutvikling av eksisterande bustadområde, framfor etablering av nye utbyggingsområde i urørt natur. Dette viser at kommunen ønskjer å bidra til å halde oppe busetnad og aktivitet i bygdene, også der offentlege tenester blir meir konsentrerte.

Det finst fleire døme på at bygdelag, grendelag, frivillige organisasjonar og lokalt næringsliv har teke ei aktiv rolle i å vidareutvikle lokalsamfunna sine etter endringar i offentleg tenestestruktur. Gjennom målretta innsats har ein etablert nye møteplassar, vidareutvikla grendahus, styrkt kultur- og idrettstilbod og skapt nye former for sosialt fellesskap. Kommunen har eit ansvar for å leggje til rette for slik lokal samfunnsutvikling, mellom anna gjennom planlegging, arealpolitikk og samarbeid med frivillig sektor og næringsliv.

Samstundes er det i tråd med kommuneplanen sitt syn på kommunen si rolle at utvikling i stor grad skjer i samspel med innbyggjarane sjølve, lag og organisasjonar og lokalt næringsliv. Kommunedirektøren legg til grunn at endringar i barnehage- og skulestrukturen må sjåast i ein heilskapleg samanheng med langsiktige mål for samfunnsutvikling, berekraftig arealbruk og økonomisk handlefridom.

Avsluttande kommentar - kommunedirektøren sine vurderingar

Kommunedirektøren sine vurderingar i høve til alternative tiltak byggjer både på at kommunen samla sett har ein stor del ledige elevplassar i skulane, fleire av skulane har mykje ledig kapasitet og er difor vurdert som aktuelle mottakarskular. Ulike alternativ som har vore til vurdering, er sett i lys av kva konsekvensar tiltaket kan få for elevane sin reiseveg, fritidsaktivitetar og nærmiljø, tilhøyrse til ungdomsskule, kva som er til det beste for barn og elevar samt økonomi.

Kommunedirektøren har også vurdert tiltak som kan sikre elevgrunnlaget til ungdomsskulane. Færre elevar i grunnskulane vil bety færre elevar i ungdomsskulane, og fleire av ungdomsskulane har allereie eit lågt elevtal. Det har difor vore ein faktor i kommunedirektøren sine utgreiingar å sjå til tiltak som i størst mogleg grad kan vareta eit tilstrekkeleg tal elevar ved ungdomsskulane fram i tid.

Kommunen har behov for å gjennomføre innsparingstiltak i komande økonomiplanperiode, noko som tilseier at det ikkje vil vere realistisk å skulle gjennomføre omfattande reguleringsarbeid og investeringar for å hente ut økonomisk vinst av ei strukturendring. På kort sikt er det behov for å setje i verk tiltak utan større investeringsbehov, og tiltak som føreset omfattande investeringar bør difor utsetjast eller gå ut.

Eit tett samarbeid mellom kommune og lokalsamfunn vil vere avgjerande for å sikre at bygdene i Alver framleis er attraktive stader å bu, leve og engasjere seg.

Gjennomføring av tiltaka

Kommunedirektøren rår til at alle tiltaka som er presentert i saka blir gjennomført med verknad frå og med skulestart hausten 2026. Unntaket er flytting av Sæbø barnehage, som først kan gjennomførast etter at bygget er tilrettelagt for barnehage. Innflytting kan skje i løpet av neste barnehageår, venteleg frå januar 2027.

I praksis vil tidspunkt for gjennomføring som er foreslått bety at skulane må førebu seg på endringar før kommunestyret har fatta vedtak i saka, og starte gjennomføring av tiltak like etter vedtaket i kommunestyret den 30.04.26. Tilsvarande som i prosessane knytt til nedlegging av Austbygd, Kløvheim og Myking skular må det planleggjast for skulebesøk og samarbeid slik at elevar og tilsette frå skulane kan gjere seg kjent med kvarandre.

Det å byte skule er ei stor endring i eit barn sitt liv, og dette må førebuast med varsemd. Borna er ulike, og vil ha ulike behov knytt til prosessen. Medverknad frå barn og foreldre undervegs blir viktig, samt å byggje vidare på dei vurderingane av kva som er til det beste for barna som er jobba med i samband med førebuing av den politiske saka no og det som blir gjennomført av medverknadsprosessar for barn, unge, føresette og tilsette i høyringsperioden. Kommunalt foreldreutval og Alver kommune sin representant for barn og unge vil også vere invitert til å delta i dette arbeidet.

Tilsvarande er det å byte arbeidsplass ei stor endring for dei tilsette, og prosess og medverknad i høve til dette må også planleggjast med varsemd. Dei første dialogane med tillitsvalde og verneombod knytt til dette er gjennomført i møte med hovudtillitsvalde for oppvekst 12.01.26. Her er det avtalt plan for vidare prosess knytt til eventuell omstilling.

Barnehagane har hatt ein nedgang i barnetalet gjennom fleire år, noko som har ført til årleg reduksjon i tal tilsette over lang tid. Erfaringar frå dette vil bli tatt med i prosessen.

Nokre vil meine at det er for kort tid til å omstille seg på endringane som er presentert i saka, dersom vedtaket kjem i april og skal gjelde frå nytt skuleår i august. Born og vaksne kan ha ulik oppfatning av eit tidsperspektiv og eitt år kan vere lang tid i eit barn si tolking. Dersom vedtaket blir fatta i 2026 men først skal gjelde frå 2027, kan det vere lenge for eit barn å vente på endringa. Dette er kanskje særleg relevant dersom det er knytt usikkerheit til endringa.

Sjølv om det er relativt kort tidsrom mellom april og august, vurderer kommunedirektøren at det vil vere tilstrekkeleg med tid til å gjennomføre gode prosessar både i forhold til barn, elevar, føresette og tilsette. Til grunn for dette ligg mellom anna at vi kan byggje på erfaringane frå førre prosess samt at mykje av førebuingarbeidet kan starte opp frå januar av. Innleiande arbeid er allereie starta, gjennom samarbeid og dialog med tillitsvalde, verneombod og leiarar.

Dersom det går for lang tid mellom vedtak og gjennomføring er det risiko for at tilsette som veit dei skal byte arbeidsplass søker seg til andre stillingar. Rekrutteringssituasjonen til ein skule som er bestemt lagt ned kan slik bli utfordrande. Samla sett kan dette bidra til at det blir mindre stabilitet rundt undervisningssituasjonen, og auka bruk av vikarar i denne situasjonen vil ikkje vere til det beste for barna.

Alver kommune har behov for å gjere grep i forhold til omstilling, og skal redusere tal årsverk i skule i åra som kjem. For å sikre mest mogleg stabilitet og tryggleik i omstillingsprosessen, er det vurdert å vere til det beste å gjennomføre endringa relativt raskt, og ikkje la den dra ut i tid.

Konsekvensar av å ikkje gjennomføre strukturtiltak

Målsetjingane om innsparing innafor oppvekstsektoren, er hovudsakleg knytt til demografi og skulestruktur. Med innsparingstiltak tett opp mot 90 millionar kroner, vil dette utgjere ein reduksjon på omlag 100 årsverk.

Det å skulle gjennomføre innsparingskravet knytt til demografi utan å gjennomføre strukturendringar vil medføre høg risiko for at vi ikkje fyller lovkrav som lærarnorm og individuelle rettar til individuelt tilrettelagt opplæring og personleg assistanse.

Administrasjonen vurderer at det vil vere svært vanskeleg å føge opp lovkrav om eigne språkgrupper etter målform, og det vil vere svært avgrensa handlingsrom til å prioritere assistent, miljøarbeidar eller lærarressurs til å følgje opp førebyggjande arbeid, skulemiljøsaker eller elevar med skulefråvær.

Dersom tildeling av årsverk til skulane blir redusert med omlag 30 årsverk for skuleåret 2026-27, utan at tal skular blir redusert, vil bemanninga i skulane vere tett på lærarnorma. Skulane vil med det få eit redusert handlingsrom til individuelt tilrettelagt opplæring utanom vedtak til elevar med omfattande og store ressursbehov gjennom heile opplæringstida. Grunna færre elevar, vil det vere behov for å organisere elevane i aldersblanda grupper ved fleire av skulane. Det er vidare vurdert som sannsynleg at arbeidsbelastninga for dei tilsette i skulen vil auke samstundes som fagmiljøa blir mindre og gjer det vanskelegare å samarbeide om opplæringa i profesjonsfellesskapet, slik læreplanen vektlegg at dei tilsette i skulen skal.

Det vil vere kritisk å skulle redusere med ytterlegare 40-50 årsverk i økonomiplanperioden utan å gjera endringar i skulestrukturen. Manglande gjennomføring av strukturtiltak er vurdert å få konsekvensar for alle elevane i Alver kommune, for alle elevane sine rettar til opplæring og eit trygt og godt skulemiljø.

Økonomiske konsekvensar av kommunedirektøren sitt framlegg

I saka har kommunedirektøren presentert tiltak knytt til struktur barnehage og skule som er mogleg å gjennomføre utan større investeringar. I saksførebuande arbeid har det vore ei målsetjing å greie ut alternativ organisering og drift av skulane i kommunen, utan at dette utløyser større investeringsbehov.

På bakgrunn av dette er det foreslått å redusere tal skular og omprioritere bruken av to skular. Det er foreslått at Sæbø skule blir brukt som barnehage dersom Sæbø skule blir lagt ned. Med det kan avsette investeringsmidlar knytt til oppgradering av eksisterande Sæbø barnehage nyttast til andre behov eller trekkjast tilbake.

Det er også foreslått at Vestbygd skule kan takast i bruk som ungdomsskule. Dette kan gjennomførast med mindre justeringar i forhold til bruk av bygget, og ved å overføre paviljong som i dag er i bruk ved Meland ungdomsskule til Vestbygd. Dette er ein paviljong med gode kvalitetar, som elevane ved Meland ungdomsskule trivst i, og som kommunen eig.

Med dette tiltaket kan etablering av ny ungdomsskule på Frekhaug stoppast eller utsetjast inntil vidare.

Samla effekt av desse strukturendringane er berekna å utgjere 28,5 årsverk i innsparing, som utgjer omlag 24,2 millionar kroner berre knytt til bemanning. I tillegg kjem innsparingar knytt til drift av bygget.

Forslaget om å ikkje gå vidare med fastsetjing av tomt for ny skule på Eikanger/Fyllingsnes inneber ei vurdering av at tiltaket om etablering av ny skule for denne krinsen kan stoppast. Grunngeving for dette er knytt til venta elevtalsutvikling i kommunen i åra som kjem, samt at barneskulane Ostereidet, Leiknes og Knarvik samla sett vil ha omlag 350 ledige elevplassar dersom tiltaka om å leggje ned Eikanger og Grasdøl skular blir gjennomført.

Som skildra tidlegare i saka, vil det vere behov for å gjennomføre mindre tilpassingar av bygga/investeringar i forhold til dei tiltaka som er presentert frå kommunedirektøren si side. Dette er knytt til følgjande bygg: Sæbø skule (etablere barnehage i bygget), Manger skule (pusse opp elevtoalett og gjere tiltak på uteområdet), Ostereidet barneskule (omprioritere bruk av SFO-bygget), Vestbygd skule (etablere ungdomsskule i bygget) og Knarvik ungdomsskule (omprioritere arealbruk og etablere fleire lærararbeidsplassar). Kommunedirektøren foreslår å setje av ei samla ramme på 22,7 millionar kroner for å gjennomføre desse tiltaka.

Tiltaka som er foreslått i saka vil samla sett ha avgrensa effekt på kostnader til skuleskyss. Det er tiltaka knytt til Eikanger og Seim barneskular samt ungdomstrinnet ved Rossland skule som har størst positiv effekt i forhold til skuleskyss. Desse skulane har høgt tal elevar som i dag har gratis skuleskyss grunna særleg farleg skuleveg. Samla innsparing knytt til skuleskyss er berekna å utgjere omlag 150 000 kroner.

For å få full effekt av strukturendringane, vil kommunedirektøren tilrå at det blir utarbeida ein plan for avhending eller eventuell ombruk av dei bygga som ikkje lenger skal nyttast til barnehagar og skular. Dette vil omhandle Eikanger skule, Grasdøl skule, Meland ungdomsskule, Seim skule og Sæbø barnehage. Kommunedirektøren vil foreslå at planen blir lagt fram for politisk handsaming etter vedtak i denne saka, og at planen også inneheld økonomiske vurderingar knytt til dei ulike alternativa som blir presentert.

Som del av rammetilskotet til kommunane er det lagt inn eit tilskot på kroner 583 234 per skule. Dersom kommunen reduserer talet på skular vil og rammetilskotet bli redusert med kroner 583 234 per skule frå året etter at skulen vert lagt ned.

Med tiltaka som er foreslått i saka kan kommunen redusere investeringskostnader knytt til bygging av to nye skular og rehabilitering av ein barnehage. Berekningane viser at skulane vil få om lag 30 færre årsverk, og at utgiftene til skuleskyss blir omtrent som i dag. Samstundes vil kommunen miste 583 234 kroner i rammetilskot per skule som blir lagt ned.

Nedlegging av skulane er venta å gi sparte driftskostnader for skulebygg på om lag 4,5 millionar kroner årleg. For å gjennomføre tiltaka vil det vere behov for investeringar på om lag 22,7 millionar kroner til nødvendige tilpassingar av eksisterande bygg.

Samla sett er tiltaka berekna å gi ei innsparing på rundt 960 millionar kroner i investeringskostnader og 65,4 millionar kroner i årlege drifts- og kapitalkostnader (sjå tabellane under) dei første åra etter gjennomført investering, finansiert ved serielån.

Sparte investeringskostnader				
Investering (mill. kr)	Investeringsbeløp	Mva-refusjon	Rentekostnader	Sum investeringar
Ikkje investere i utbetringar av eksisterande Sæbø barnehage	35,0	-7,0	19,1	47,1
Ikkje investere i ny barneskule Eikanger	250,0	-50,0	136,5	336,5
Ikkje investere i ny ungdomsskule Frekhaug	450,0	-90,0	245,3	605,3
Investering i tilpassingar av eksisterande bygg	-22,7	4,5	-12,4	-30,6
Sum sparte investeringskostnader:	712,3	-142,5	388,5	958,3

*I berekninga av rentekostnader er det lagt til grunn ei nedbetalingstid på 30 år og ei rente tilsvarande Nibor 3 månader + 0,7 prosent frå 1. januar 2026.

*Investeringsbeløpa for ny ungdomsskule på Frekhaug og ny barneskule på Eikanger er grove estimat

Årleg sparte drift- og kapitalkostnader	
Tiltak	Årleg innsparing (mill. kr)
Reduksjon 28,5 årsverk	24,2
Reduksjon i skuleskyss	0,2
Ikkje investere i utbetringar av eksisterande Sæbø barnehage	1,9
Ikkje investere i ny barneskule Eikanger	13,9
Ikkje investere i ny ungdomsskule Frekhaug	24,9
Investering i tilpassingar av eksisterande bygg	-1,3
Reduserte driftskostnader for skulebygg	4,5
Redusert rammetilskot på 583 234 kroner per skule	-2,9
Sum årlig sparte drifts- og kapitalkostnad:	65,4

*Årleg sparte rentekostnader er berekna for dei fire første åra ved serielån, basert på dagens rentenivå. I tillegg er delen av avdraga rekna ut med avdrag fordelte over 40 år (levetid).

Dei årlege sparte investeringskostnadene som er presentert i tabellen, er berekna samanlikna med eit alternativ der skulane ville blitt bygd som planlagt, og der barnehagen ville blitt rehabilitert. Tala viser difor ikkje ei innsparing i høve til dagens kostnader, men kva kostnader kommunen kan unngå ved å ikkje gjennomføre desse tiltaka. Innsparingane fordeler seg mellom sektorane Oppvekst og Samfunnsutvikling, avhengig av kva tiltak dei er knytt til.

Miljømessige konsekvensar

Barnehage- og skulebruksplanen for Alver kommune viser eit stort etterslep i forhold til vedlikehald av barnehage- og skulebygga i kommunen. Ved å redusere tal skular, omprioritere bruk av skulebygga og utsetje større investeringar, er det von om at kommunen i større grad kan lukkast med verdibevarande vedlikehald på dei barnehage- og skulebygga som skal driftast vidare.

Ein konsekvens av forslaga som er presentert vil vere at fleire elevar må ta bussen til og frå skulen. Nokre elevar vil få buss i staden for taxi. Fleire elevar vil få lengre reiseveg til skulen. I høve til naturmiljø er det ikkje vurdert å ha avgjerande betydning om det er fleire barn på skulebussen i ein retning, men for det einskilde barn vil tal minutt på skulebussen kunne verke inn på barnet si oppleving av reisa.

For nokre småbarnsfamiliar vil kommunedirektøren sitt framlegg kunne resultere i auka bruk av bil. Dette er særleg aktuelt i samband med hente/bringe situasjonen i skulefritidsordninga. For nokre av elevane vil det vere mogleg å ta buss heim frå skulefritidsordninga også.

Organisasjonsmessige konsekvensar

Ved å følgje tilrådingane i saka vil tal skular i kommunen bli redusert. For innbyggjarane betyr dette at nokre familiar får lengre reisetid til skulefritidsordninga og barnehagen og at elevane knytt til endringane som blir foreslått får lengre reiseveg til skulen.

Ved strukturendringar for skule vil det også vere behov for å endre grensene for skulekrinsane. I saka er det presentert framlegg til justert forskrift om skulekrinsar for Alver kommune. Justeringane som er foreslått i høve til dette, er i all hovudsak knytt til endringane i forhold til skulestruktur som er presentert i saka. Unntaket er elevane frå Flatøy, som frå og med skuleåret 2026/27 er foreslått å høyre til Knarvik krins.

Ved fastsetjing av forskrift for krinsgrenser for dei kommunale grunnskulane i kommunen kan kommunen ta omsyn til topografi, trafikktilhøve og kapasiteten til skulane, og at barn i same nabolag skal få gå på same skule. Dette etter § 2-6 i lov om grunnskuleopplæring, gjeldande frå 01.08.24.

Alle tilsette ved skulane som er foreslått lagt ned eller slått saman med annan skule, må ivaretakast og sikrast ein god prosess. Administrasjonen vil byggje vidare på erfaringane som er gjort ved endringane frå sist, og leggje til rette for medverknad og dialog med tillitsvalde, vernetenesta og tilsette undervegs.

I høve til barn og unge, vil det bli gjennomført ein medverknadsprosess i høyringsperioden, slik at vurderingane knytt til kva som vil vere til det beste for elevane gir elevane høve til å presentere sine synspunkt og refleksjonar. Tilbakemeldingar frå elevar som nyleg har vore gjennom ein tilsvarande prosess vil også bli innhenta i denne prosessen. Innhald og organisering blir planlagt saman med representant for barn og unge i kommunen.

Risiko

I forhold til endringar i barnehage- og skulestruktur er det fleire risikopunkt.

Kommunedirektøren viser til moment som kom tydeleg fram i analyse av risiko- og sårbarheit og i innspel frå innbyggjarane, knytt til arbeidet med barnehage- og skulebruksplanen i første prosess.

Barn opplever fleire overgangar i løpet av oppveksten, og dersom desse er godt førebudde og organisert på ein måte som tryggjer barnet, vil barn og unge meistre slike overgangar. For nokre er det ei positiv oppleving å byte arena, medan andre treng tid for å bli trygg og trivast i nye omgjevnader og med nye barn og vaksne.

Menneske treng ulik tid på å bli trygg og byggje relasjonar med andre. Dette gjeld både barn og vaksne. Dersom det blir for mange overgangar på kort tid, og det blir for mange relasjonar som skal etablerast eller endrast, kan dette vere ein risiko i forhold til barn sine rettar til ein trygg og god skulekvardag og eit godt psykososialt skulemiljø.

Alver kommune har behov for å setje i verk tiltak raskt for å få økonomisk effekt, og kommunedirektøren vil i førebuingssarbeidet byggje vidare på erfaringane frå nedleggingsprosessane som er gjennomført i høve til barnehagar og skular. Barnehagane har hatt reduksjon i barnetal i mange år, og har erfaring med at behovet for tal tilsette er styrt av kor mange barn som skal gå i barnehagen.

Tilbakemeldingane frå strukturendringane som nyleg er gjennomført (barnehage- og skuleåret 2025/26), tilseier at samanslåingsprosessen stort sett har gått bra. Venteleg var det barn, elevar og foreldre som var urolege i forkant av endringa, men leiarane har fått positive tilbakemeldingar på overgangen til ny barnehage eller skule. For nokre elevar har det vore positivt med eit større miljø, både fagleg og sosialt.

Reisetid er eit risikopunkt som må vurderast særskilt fram mot endeleg vedtak i saka. Dette gjeld både reisetid med buss og føresette si reisetid i samband med å bringe/hente barn til skulefritidsordninga. Her må kommunen lære av allereie godt etablerte tiltak, til dømes ved at elevar kan følgje ein seinare buss heim frå skulefritidsordninga eller skulen kan tilby utvida opningstid i skulefritidsordninga.

Dei tilsette har gjort ein formidabel innsats i desse endringsprosessane, og mange har strekt seg langt for å skape best moglege rammer for barn og elevar. Førebuingssarbeidet var godt planlagt og gjennomført, med målsetjing om å bidra til tryggleik og positiv samhandling. Eit risikopunkt i forhold til ein ny strukturprosess er venteleg at dei tilsette kjenner på ein slitasje i forhold til omstilling. Det er mykje praktisk arbeid som må løysast på kort tid samstundes som det skal vere eit stort fokus på å gjere overgangen best mogleg for alle partar. Det bør vurderast tiltak som kan redusere den totale belastninga for tilsette ved ein barnehage eller skule som skal leggjast ned.

I tidlegare høyringsperiodar er det kome mange innspel i forhold til kva avvikling av barnehage og skule har å seie for ei bygd eller nærsenter. Det er ei frykt for at familiar vil flytte frå bygda, at fritidstilbod forvitrar ved at barn og unge søker seg til andre tilbod der dei går på skule. Det er fremja uro for at dette vil få konsekvensar for kultur-, idrett- og næringsliv, ved at rekruttering til desse tilboda blir meir sentralisert og at dei lokale tilboda får eit svekka eksistensgrunnlag.

Manglande avklaring politisk i forhold til framtidig skulestruktur er også vurdert som eit risikopunkt. Dette fordi framhald av dagens skulestruktur truleg vil føre til eit krav om innsparing på same vis som tidlegare år, ved at skulane skal kutte i tal årsverk. Både Norconsult og PwC er tydelege på at det ikkje vil vere mogleg å nå dei fastsette innsparingsmåla for sektor oppvekst utan å gjennomføre vesentlege strukturtiltak. Dette vil

verke inn på rammer til tidleg innsats, spesial- og sosialpedagogiske tilpassingar og skulane sine moglegheiter til variasjon i opplæringstilbodet.

Vurdering av kva som vil vere til det beste for barn og elevar

I samband med førebuing av denne saka er det også utarbeida ei vurdering av kva som vil vere til det beste for barn og elevar i kommunen. Notat som skildrar denne vurderinga følgjer ved saka (vedlegg nr. 1). I den førebuande prosessen er det ikkje henta inn stemmer direkte frå barn og elevar, men dette vil bli gjennomført i løpet av høyringsperioden og resultata vil bli presentert i politisk sak etter høyringa.

Vurdering av særskilte grupper

Ei justering av tal kommunale grunnskular i Alver kommune vil ha størst betyding for dei krinsane som får endringar i sitt lokale tilbod, og for barn og unge i desse krinsane spesielt. Som skildra innleiingsvis i forhold til risiko, er det venta at dei fleste barn og unge vil meistre ein slik overgang.

Sårbare barn og unge er ei gruppe som må ivaretakast særleg godt ved ei eventuell strukturendring. Det vil vere behov for tett og godt samarbeid med føresette og etablere strukturar for planlegging og trygging av overgangssituasjonen så tidleg som mogleg. Dersom det er etablert ansvarsgrupper eller barnet har barnekoordinator, vil det tverrfaglege samarbeidet kunne bidra til gode rammer for prosessen. Her bør det vere fokus både på barn og familien.

Partar

Endringar i barnehage- og skulestruktur vedkjem mange av innbyggjarane i kommunen, og difor er dette ei sak der mange har partsinteresse i. Barn, unge og foreldre er kanskje den største gruppa som har ei interesse for saka, men venteleg vil dette også gjelde andre innbyggjarar, tilsette, lag og organisasjonar.

I samband med høyringsperioden vil informasjon om høyringa bli kunngjort både på heimesida, på facebook og i lokalaviser, og ved direkte brev sendt til rådsorgan, lag og organisasjonar samt sentrale samarbeidspartar.

Oppsummering

Frå kommunedirektøren si side er det ei overordna målsetjing å betre den økonomiske situasjonen til kommunen. Hovudoppdraget i åra som kjem er å greie ut og gjennomføre tiltak som blir vedtatt for å sikre ein meir langsiktig sunn kommuneøkonomi.

Fleire av tiltaka som blir presentert for kommunestyret, er tiltak som kan opplevast negativt for delar av kommunen, einskilte grupper eller personar. Kommunedirektøren har stor forståing for dette.

I denne saka presenterer kommunedirektøren strukturtiltak innfor sektor oppvekst for omlag 24,2 millionar kroner i fase 2, som har ei kortsiktig tidsramme. Framlegga er ei oppfølging av bestillinga frå kommunestyret i samband med budsjetthandsaminga for 2026, der kommunedirektøren fekk i oppdrag å kome tilbake med forslag til kutt i utgifter på nesten 90 millionar kroner innfor oppvekst.

I eit lengre perspektiv vil potensiell innsparing kunne auke, og då særleg knytt til at fleire investeringstiltak kan stoppast eller utsetjast til seinare. Dette gjeld rehabilitering av Sæbø barnehage, planlegging av ny skule på Eikanger/Fyllingsnes og etablering av ny ungdomsskule på Frekhaug. Det å ikkje gjennomføre desse investeringane, er berekna å redusere behovet for investeringar opp mot 960 millionar kroner. I tabellen som viser årleg sparte drifts- og kapitalkostnader er det vist at strukturendringane som er foreslått i saman, saman med investeringar som kan gå ut, er den samla effekten av tiltaka berekna til i overkant av 65,4 millionar kroner i sparte drifts- og kapitalkostnader dei første fire åra ved serielån.

Kommunedirektøren si tilråding

Alver kommune treng eit handlingsrom for å møte dei komande utfordringane knytt til demografi og tilhøyrande trong for tenester og investeringar. Dette vart poengtert av kommunestyret 18.12.25, som i økonomiplanen for 2026-2029 har lagt opp til ekstra innsparingar innfor sektor oppvekst, med mål om å flytte pengar frå oppvekst til helse og omsorg.

Tilrådinga i denne saka er ei vidareføring av bestillinga frå kommunestyret i desember, som har bedt kommunedirektøren setje i verk innsparingstiltak tett opp mot 90 millionar kroner i økonomiplanperioden.

Kommunedirektøren rår til at kommunestyret gjennomfører dei skisserte innsparingstiltak for sektor oppvekst, som er presentert i saka. Dette er berekna å gje ei framtidig innsparing på 48,3 millionar kroner, fordelt på følgjande tiltak i fase 2, presentert i tabell 1 til 3:

Tabell 1:

Anbefalte tiltak barnehage Fase 2	Barnehage	Investeringsbehov
August 2027	Flytte Sæbø barnehage inn i Sæbø skule.	6,6 millionar kroner

Tabell 2:

Anbefalte tiltak skule fase 2	Investeringsbehov	Økonomisk effekt årsverk	Økonomisk effekt skuleskyss	Førebels berekna reisetid skuleskyss

Leggje ned Sæbø skule og flytte elevane frå Sæbø til Manger	Oppgradere elevtoalett i hovudbygget samt mindre tiltak på uteområdet	3,1	230 000 kr. (auka kostnad)	15-45 minutt
Leggje ned Eikanger skule og flytte elevane frå Eikanger til Ostereidet	Etablere garderobe og toalett i SFO-bygget, etablere kunst&handverk - rom	4,2	1,0 millionar kr. (reduksjon)	15-40 minutt
Leggje ned Seim skule og flytte elevane frå Seim til Alversund	Nei	7,5	450 000 kr. (reduksjon)	25-60 minutt
Leggje ned Grasdal skule og flytte elevane frå Grasdal og Flatøy til Knarvik	Nei	7,5	600 000 kr. (auke)	25-60 minutt
Flytte elevane frå Vestbygd til Rossland	Nei	4,2	500 000 kr. (auke)	15-40 minutt
Etablere ungdomsskule for Frekhaug/Rossland på Vestbygd	Flytte paviljong frå Frekhaug til Vestbygd	1	35 000 kr (reduksjon)	10-35 minutt
Etablere 1-10 skule på Ostereidet	Nei	1		
Samla effekt:	22,7 millionar kroner	28,5 årsverk 24,2 millionar kroner	155 000 kroner (reduksjon)	

Tabell 3:

Anbefalte tiltak – Følgjande investeringar og moglegheitsstudier blir stoppa:
Rehabilitering av Sæbø barnehage
Planlegging av ny skule på Eikanger/Fyllingsnes
Ny ungdomsskule på Frekhaug
Moglegheitsstudie i forhold til 1-10 skule på Lindås
Moglegheitsstudie 1-10 skule eller ny barneskule på Manger
Tilbygg og oppgradering Knarvik ungdomsskule

Kommunedirektøren rår også til at Forskrift om skulekrinsar for Alver kommune blir justert i samsvar med innhaldet i det endelege vedtaket.

Dersom tiltaka skal gjennomførast, har administrasjonen stipulert at det vil vere behov for å setje av ei økonomisk ramme på 22,7 millionar kroner til å gjennomføre tiltak ved mottakarskular og ombygging av Sæbø skule til barnehage. Framlegg til vedtakspunkt i

forhold til investeringsramme knytt til tilpassingar av bygg kan bli innarbeida i saksutgreiinga etter gjennomført høyringsperiode.

Kommunedirektøren vil tilrå at vidare planlegging av ny skule på Eikanger/Fyllingsnes og prosjektering av ny ungdomsskule på Frekhaug blir stoppa. Grunngeving for dette er den økonomiske situasjonen til kommunen og venta utvikling i forhold til redusert elevtal i åra som kjem. Vurderinga byggjer også på at kommunen ikkje har eit økonomisk handlingsrom til å gjennomføre investeringar i storleiken opp mot 960 millionar kroner innafor sektor oppvekst. Kommunedirektøren vil tilrå å stoppe vidare arbeid med moglegheitsstudier knytt til struktur skule med same grunngeving.

Av same grunn vil kommunedirektøren anbefale at arbeidet knytt til rehabilitering av Sæbø barnehage blir stoppa. Prosjektet har ei kostnadsramme på omlag 34,5 millionar kroner. Tiltaket kan gå ut dersom Sæbø barnehage flyttar opp i lokala til Sæbø skule.

Endringar i barnehage- og skulestruktur er ei sak som både vedkjem og engasjerer innbyggjarane i kommunen i stor grad. Kommunedirektøren vil difor anbefale at saka blir sendt på offentleg høyring og ettersyn, samt at det blir gjennomført medverknadsprosess knytt til barn og elevar, tilsette og innbyggjarar i perioden. Framlegg til slik medverknadsprosess er presentert i saksframlegget. Prosessen knytt til barn og elevar er også skildra i vedlegget Vurderingar av kva som er til det beste for barn og elevar, som følgjer ved saka. Kommunedirektøren vil tilrå at medverknadsprosessen blir gjennomført som skildra i sak og vedlegg.

Kommunedirektøren forslår at administrasjonen legg fram ei sak om vidare bruk av ledige barnehage- og skulebygg til politisk handsaming, etter at kommunestyret har gjort endeleg vedtak i saka.

På bakgrunn av dei samla tilrådingane i saka, vil kommunedirektøren anbefale at utval for Levekår fattar følgjande vedtak i saka:

Kommunedirektøren sine tilrådingar til strukturtiltak for barnehage og skule, inkludert framlegg til justert Forskrift om skulekrinsar for Alver kommune blir sendt til offentleg høyring og ettersyn i minimum seks veker.

Utval for levekår ber om at kommunedirektøren gjennomfører medverknadsprosess og dialogmøte i høyringsperioden, i samsvar med det som er skissert frå administrasjonen si side i saksframlegget.

Saka skal tilbake til politisk handsaming i den politiske møterunden i april, med endeleg vedtak i kommunestyret 30. april 2026.

Vedtaket har heimel i plan- og bygningslova kapittel 11 (§11-14): *Høyring av planforslag*.

Vedlegg

- 1 Vedlegg nr. 1 - Vurdering av kva som vil vere til det beste for barn og elevar
- 2 Vedlegg nr. 2 Framlegg til forskrift om skulekrinsar Alver kommune
- 3 Vedlegg nr. 3 Høyringssnotat Barnehage og skulebruksplan fase2 2026